

The development of track and field athletics in Rzeszów voivodeship within the period from 1944 to 1974

Justyna LENIK¹

1. Faculty of Physical Education, University of Rzeszow, Rzeszow, Poland

Key words:

- track and field athletics,
- development, Rzeszów
- voivodeship

Abstract:

In this study, the development of track and field athletics in Rzeszów voivodeship was presented. Performance of sports clubs athletics sections associated in Rzeszów District Association of Athletics (ROZLA) was described. Furthermore, the best results achieved by athletes from Podkarpacie (Subcarpatia) region were presented and the sports level was evaluated.

The period of World War II and German occupation interrupted the sports performance. The voivodeship suffered huge loss of both personal and material resources. Therefore, after liberation, sports structures had to be reconstructed almost from scratch. In most cases the reconstruction was effect of spontaneous activities performed by members of local societies, because the state authorities were not interested in sports development¹.

After the war hostilities were over, almost simultaneously with establishment of state power structures, followed by reconstruction of economy, political and social life, the sports movement started to develop. In the years 1944–1945, sports clubs existing before the war, such as for example „Czuwaj” Przemyśl, „Polonia” Przemyśl, „Resovia” Rzeszów, KS „Sanoczanka”, „Stal” Stalowa Wola, or "Czarni” Jasło reactivated their performance². One of the characteristic phenomena in that period of time was dynamic development of youth sports clubs. The Central Council of Trade Unions (CRZZ) took over organizational responsibilities what contributed to rapid development of sports associated with the unions. The dominating power in organization of Polish sports had clubs associated with workers' parties, namely the Polish Workers' Party (PPR) and Polish Socialist Party (PPS), as well as with youth organizations³. At the end of 1945 there were 10 athletics sections in Rzeszów voivodeship area, in 1946 – 23, and in 1947 their number increased to 26. During the first years after liberation, the best performing sections were: KS „Sanoczanka”, Jarosławski Klub Sportowy (JKS) „Jarosław”, „Stal” Stalowa Wola, „Czuwaj” Przemyśl, „Polonia” Przemyśl, „Resovia” Rzeszów and „Legia” Krosno⁴.

The first athletic events took place as early as in summer 1945. The competitions were held on grass running tracks. Due to the equipment shortage, some of the events, i.e. 10000 m run, 400 m hurdles, triple jump and hammer throw were not included in competitions programs. Poor results were of little importance. The competitions attracted more and more young people eager for entertainment⁵.

¹ A. Bielicka, L. Szymański: Proces upowszechniania kultury fizycznej w Polsce po II wojnie światowej (1945–2000) w świetle danych historycznych (in:). L. Nowak (ed.): Z najnowszej historii kultury fizycznej w Polsce. Gorzów Wlkp. 2004, t. 6, p. 294.

² A. Gutowski: Drogi rozwoju kultury fizycznej w Polsce Ludowej w latach 1945–1956. Warszawa 1965, p. 15.

³ A. Kosiorowski: *Sport w Rzeszowie 1944–1969*. Kraków 1971 (no pagination).

⁴ A. Kosiorowski: *35 urodziny „Królowej”*. „Nowiny” 1983, no. 283

⁵ J. Rajkowska: *Księga sportu polskiego 1944–1974*. Warszawa 1975, p. 209.

Initially, all activities relating among others to organization of contests were of local nature; later on, athletics activists started reestablishing sports contacts that had existed since the period of Poland's partitions. The rapid growth of interest in track and field athletics and emergence of new athletics sections required improvement of organizational and training forms. The years 1948 – 1949 were crucial for the development of athletics in Rzeszów voivodeship. On March 10, 1948, the Rzeszów District Association of Athletics (ROZLA) was founded. The establishment of that association resulted in systematic training work, training of coaches and instructors and an increase of sections numbers. Sports associations conducting athletic activities were created; their names corresponded with particular industrial branches establishing them, such as among others Budowlani (Construction Workers), Chemicy (Chemists), Kolejarz (Railwayman), Metalowcy (Metal Workers), Rzemieślnicy (Craftsmen), Spółdzielcy (Cooperative Workers). Competitions between individual clubs and voivodeships were also introduced⁶.

The beginning of the 1950s is one of the best periods in the field and track athletics development in Rzeszów voivodeship. Team contests were introduced; they were found wanting, became a major attraction and contributed to the further development of athletics. The athletes won 6 first classes and 63 second classes; 33 district records were broken⁷. However, the level of the "queen of sports" in Rzeszów district can be considered average. Confirmation of that notion was the fact that the Rzeszów voivodeship team has qualified for the 2nd group of Cities Cup; that group included voivodeships in which the results level was average.

At the turn of January and February 1950, ROZLA organized in Przemyśl women's and men's district indoor championships. 176 both female and male track and field athletes participated in that contest. The achieved results indicate an increase of sports level. The winner of team classification was LZS „Żurawica”; the following places were taken by „Ogniwo” Rzeszów, „Kolejarz” Przemyśl, „Stal” Stalowa Wola, and „Cukrownia” Przeworsk. The best results achieved Rita Milewska in 50 m race – 7.0 sec, and in 500 m race – 1,34.0 min.; Golanka in high jump – 1,30 m; Kwaśnicki in high jump – 1,60 m; Opiółka in pole vault – 3,00 m; Jucha in long jump – 4.26 m and Dobraczyński in shot-put – 12.50 m⁸.

Special attention deserves the performance of Smulczyk from „Gwardia” Przemyśl, who set the voivodeship record in triple jump (13.79 m) at the Rzeszów voivodeship championships in 1952. That result was one of the best ones in Poland in 1952. Apart from that, Wiącek from „Stal” Mielec set the voivodeship record in 10 000 m run, covering that distance within 35.26,0 min.; also Orest Siniak improved with the result of 6.44 m the district record in long jump⁹.

The analysis and statistical comparison of achieved results reveal the increase of not only sports level, but also the number of contests participants and spectators. Introduction of team contests reflects the process of development and popularization of that sport in Rzeszów voivodeship. While in 1951 only 9 athletics sections participated in those competitions, a few years later the number of sections attending the contests increased to 37.

Rzeszów voivodeship championships that took place on the 8th and 9th of August, 1953, in the „Ogniwo” Rzeszów stadium were regarded as qualifying round to the Championships of Poland. Attention deserves the performance of Jarczewski from „Gwardia” Przemyśl, who won the 100m race with the time of 11.2 sec, and set the district record. In discus throw, Duda

---

⁶Those data are included in the report on 10 years of ROZLA performance; despite attempts to confirm their credibility, it was not possible to find any archival documents, e.g. protocols. See: J. Sitek: *10 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki*. Rzeszów 1958, p. 6.

⁷J. Sitek: *10 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki*. Rzeszów 1958, p. 16.

⁸„Nowiny Rzeszowskie” 5.02. 1950.

⁹„Nowiny Rzeszowskie” 1952, no. 19 (203), p. 1-2.

achieved the distance of 42.52 m (new district record). That result placed him on the fifth position in the table of Poland's ten top discus throwers¹⁰.

In 1954, the athletes of Rzeszów voivodeship represented a higher sports level than in previous years; confirmation of that fact is not only the number of obtained sports classes (7 first and 73 second classes) but also improvement of sports results, especially those achieved by women. In Rzeszów voivodeship area, 46 athletics sections were active, what proves the further development and popularization of track and field athletics in the district territory.

On the 14th and 15th of January 1955, in Przemyśl, the ROZLA Indoor Athletic Championships took place. During that contest, three district records were set: Lidia Zajdel achieved in 50 m race the result of 6.9 sec; the second record was set by Wiesław Halecki, who achieved the height of 1.80 m in high jump; the third record holder became Stanisław Misiuk, who in 3000 m run achieved the result of 9.14,0 min.¹¹.

In 1955, the coach Włodzimierz Kurpiński arrived in the dynamically developing sports center in Mielec. Supported by club authorities along with section managers, Teofil Paluch and Stanisław Duszkiewicz, he started completion of a new, better athletics section. In consequence, track and field athletes from Mielec made great progress and noted significant success. 3 athletes obtained the first class, 11 – the second, 12 the third and 14 athletes obtained the youth class. Most Rzeszów voivodeship records belonged to them. Besides, in 1955, athletes from Mielec set three records of the 'Stal' athletic clubs association, namely Lidia Zajdel in 80 m hurdles – 12.6 s; Ryszard Obuchowicz in high jump – 1.82 m and Zyta Mojek in discus throw – 40.60 m, what was the eight best result in Poland¹².

1955 was the year of a noteworthy improvement of sports results. Three athletes from Rzeszów voivodeship achieved results that were included in the list of 10 top results in Poland in 1955. Those athletes were: M. Wawrzynek from „Stal” Stalowa Wola, who achieved the result of 57.6 sec in 400 m run (the best result in Poland), and covered the distance of 800 m within 2.19,2 min. (ninth best result in Poland); Z. Mojek from „Stal” Mielec in discus throw achieved the result of 40.60 m, what was the eight best result in Poland; H. Panek from LZS Rzeszów, who obtained in javelin throw the result of 61.90 m (ninth best result in Poland)¹³.

The Cities Cup contest allowed for an assessment of Rzeszów district athletics development level and gave the opportunity to make annual comparison of sports performance on national scale. In 1955, that contest took place in Łódź. It confirmed the further progress of athletics development process in Rzeszów district. The Rzeszów voivodeship team took the third place in Group II, after the teams of Wrocław and Łódź. Among women, the best result achieved Dąbkowska from „Stal” Stalowa Wola, who took the first place in discus throw (39.54 m), and was fourth in shot-put; Lidia Zajdel from „Stal” Mielec came second in 80 m hurdles with the result of 12.6 sec; Anna Porębna („Spójnia” Przeworsk) took the second place in shot-put with the result of 11.13 m. The best district team athlete became Stanisław Misiuk („Kolejarz” Przemyśl), who came first in 5000 m run with the result of 15.07,2 min. Good results achieved also Zenon Frańczak, who came twice second in 100 m race (11.0 sec) and long jump (6.69 m), and was fourth in 200 m race (22,6 sec)¹⁴.

In 1955, ROZLA organized five series of athletic competitions within the framework of Rzeszów district championship. The point output of individual clubs is included in Table 1¹⁵.

¹⁰ „Nowiny Rzeszowskie” 1953, no. 22 (221), p. 2.

¹¹ „Nowiny Rzeszowskie” 16.01.1955

¹² *Sprawozdanie z działalności sekcji lekkoatletycznej „Stal” Mielec za rok 1955*, p. 2.; Z. Stawczyk, M. Szundrowicz: *Czołowi lekkoatleci Polscy w latach 1945–1984*. Poznań 1993, no. 272, p. 366.

¹³ Z. Stawczyk, M. Szundrowicz: *Czołowi lekkoatleci Polscy w latach 1945–1984*. Poznań 1993, no. 272, p. 237, 289, 302, 366.

¹⁴ J. Sitek: *10 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki*. Rzeszów 1958, p. 31.

¹⁵ *Sprawozdanie z działalności sekcji lekkoatletycznej „Stal” Mielec za rok 1955*, p. 3.

Table 1. Point output of individual clubs achieved during five series of athletic competitions within the framework of Rzeszów district championship in 1955

Club	Series I	Series II	Series III	Series IV	Series V	Score
„Stal” Mielec	362 pts	579 pts	593 pts	568 pts	342 pts	2444 pts
„Stal” Rzeszów	412 pts	529 pts	490 pts	525 pts	307 pts	2263 pts
LZS Przemyśl	334 pts	387 pts	529 pts	412 pts	321 pts	1983 pts
„Sparta” Rzeszów	423 pts	477 pts	318 pts	423 pts	-	1641 pts
„Włókniarz” Krosno	-	271 pts	269 pts	345 pts	28 pts	913 pts
„Górnik” Krosno	193 pts	220 pts	156 pts	245 pts	-	814 pts
„Kolejarz” Przemyśl	25 pts	159 pts	76 pts	75 pts	100 pts	435 pts

Source: Report on „Stal” Mielec athletics section performance in 1955, p. 3.

The year 1956 is the period of further development of athletics in Rzeszów voivodeship, which is confirmed by results achieved by athletes. In that starting season, 15 district records were improved. Those records are shown in Table 2 and 3¹⁶.

Table 2. Rzeszów district records set in 1956 by women.

Event	Athlete	Club	Result
100 m run	Lidia Zajdel	„Stal” Mielec	12.1 sec ¹⁷
200 m run	Lidia Zajdel	„Stal” Mielec	25.7 sec
80 m hurdles	Lidia Zajdel	„Stal” Mielec	12.3 sec
High jump	Cecylia Kozdęba	LZS Dzików	1.47 m
Discus throw	Zyta Mojek	„Stal” Mielec	42.99 m ¹⁸
Javelin throw	Jadwiga Markowska	„Włókniarz” Krosno	36.48 m

Source: J. Sitek: *10 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki*. Rzeszów 1958, p. 35–36.

Table 3. Rzeszów district records set in 1956 by men

Event	Athlete	Club	Result
800 m run	Józef Machlowski	„Stal” Mielec	1,56.5 min.
1500 m run	Stanisław Misiuk	„Kolejarz” Przemyśl	3,58.8 min.
3000 m run	Stanisław Misiuk	„Kolejarz” Przemyśl	8,31.0 min..
5000 m run	Stanisław Misiuk	„Kolejarz” Przemyśl	14,42.6 min.
3000 m steeplechase	Stanisław Misiuk	„Kolejarz” Przemyśl	9,11.8 min.
Pole vault	Wincenty Lizakowski	„Stal” Mielec	3.70 m
Long jump	Zenon Frańczak	„Stal” Stalowa Wola	7.32 m
Triple jump	Zenon Frańczak	„Stal” Stalowa Wola	14.09 m
Javelin throw	Henryk Panek	LZS Trzcinica	64.28 m

Source: Ibidem.

The following years are the period of further athletics development. The table below presents the best results achieved by Rzeszów district athletes in 1959.

Table 4. The best results achieved by Rzeszów district athletes in 1959

Event	Athlete / club	Result	Result in Poland
100 m race	L. Zajdel/ „Stal” Mielec	12.4 s	20
100 m race	Z. Żółkiewicz/ „Stal” Mielec	10.6 s	11
400 m race	K. Redlińska/ „Stal” Mielec	59.8 s	11

¹⁶ J. Sitek: *10 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki*. Rzeszów 1958, p. 35–36.

¹⁷ 7. wynik w Polsce. See Z. Stawczyk, M. Szundrowicz: *Czołowi lekkoatleci Polscy w latach 1945–1984*. Poznań 1993, no. 272, p. 265.

¹⁸ 5. wynik w Polsce. See Z. Stawczyk, M. Szundrowicz: *Czołowi lekkoatleci Polscy w latach 1945–1984*. Poznań 1993, no. 272, p. 367.

400 m race	M. Fleszar/ „Włókniarz” Rakszawa	60.2 s	12
800 m race	M. Fleszar/ „Włókniarz” Rakszawa	2,16.4 min.	9
800 m race	J. Jakubowski/ „Stal” Mielec	1,48.9 min.	3
800 m race	J. Jakubowski/ „Stal” Mielec	1,51.2 min.	12
1000 m run	W. Baran/ „Stal” Mielec	2,28.2 min.	15
1500 m run	W. Baran/ „Stal” Mielec	3,46.8 min.	4
1500 m run	J. Jakubowski/ „Stal” Mielec	3,49.7 min.	11
high jump	B. Dworak / RZ. KS Jarosław	1.88 m	20
discus throw	Z. Mojek / „Stal” Mielec	47.15 m	5

Source: *Report on „Stal” Mielec sports club athletics section performance in 1959*, p. 3.; Z. Stawczyk, M. Szundrowicz: *Czołowi lekkoatleci Polscy w latach 1945–1984*. Poznań 1993, no. 272.

In the late 1950s, Rzeszów athletics had some successful achievements on record, among others advance of many competitors to the lists of Poland's top athletes. To those achievements contributed not only the ROZLA management board members who put a lot of effort into organization of numerous athletic competitions and training camps, but also activists working voluntarily in sports clubs. At the turn of 1950s and 1960s, some of the athletes from top Subcarpathian clubs, among others Baran and Jakubowski, went over to other centers, some of them took up university studies and others ended their career. There were also changes in the coaching and instructors staff. Coaching positions were taken over by young coaches, among others Kazimierz Lenart – „Resovia” Rzeszów; Jarosław Kłyński and Wojciech Rubinkowski – „Czuwaj” Przemyśl; Tadeusz Sarapuk – „Karpaty” Krosno; Józef Król, Janusz Peterkowski, Piotr Surowiec and Zbigniew Żółkiewicz – „Stal” Mielec¹⁹.

The analysis of track and field athletics tables allows for conclusion, that up to the end of 1960s, the top positions in the tables of 10 best athletes and clubs of Subcarpathian region were occupied by athletes from two clubs: „Stal” Mielec and „Stal” Stalowa Wola. An exception is the year 1962, when the first place in the table of the best Subcarpathian clubs was occupied by athletes from „Czuwaj” Przemyśl²⁰. Despite enormous attempts of coaches and athletes, the contestants were not able to stay at the top positions. The constantly increasing needs required much more performance of experienced activists. Lack of new activists staff made it impossible to implement requirements that were significant for sports events, including track and field athletics. Good effects brought work with children and teenagers. In the category of children, eleven Rzeszów district records, twenty-nine records in junior category were broken and 9 athletes were included in the junior national team²¹.

In the next season, the calendar of events was enhanced with many new items, among others Gąssowski Memorial athletic event, county and district athletic games. Furthermore, after a longer break, „Nowiny Rzeszowskie” Cup Victory Runs and championships of the central Council of Trade Unions (CRZZ) were resumed. In Mielec, athletes such as among others Jerzy Adamski, Ryszard Gruchalski, Józef Marszałek, Mieczysław Pikor, Janina Rup, Zofia Solarska, Marian Snoch, Krzysztof Szelest and Adam Zięba appeared; their sports level was equal to that of the Rzeszów district top athletes. In Rzeszów, good results were achieved by the group of runners coached by Józef Węgrzyn, including such distinguished athletes as Franciszek Gorczyca, Marian Granat, Renata Kubicz, Zbigniew Oppenauer, Janusz Panek, Józef Piątek, Anna Rębisz, and Stanisław Zaborniak. In the youth athletics, athletes from Mielec, Przemyśl and Rzeszów achieved the best results²².

The year 1965 featured further increase of sports level. The number of achieved sports classes confirms that trend. Track and field athletes obtained one national master class, 17

¹⁹J. Sitek: *10 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki*. Rzeszów 1958.

²⁰Z. Michalski: *Monografia sekcji KKS la „Czuwaj”*. Przemyśl 1983, p. 14

²¹ State Archives in Kielce, department in Sandomierz (AP in Kielce), sign. 1138: Presidium of the County National Council in Mielec. Situation In the field of physical culture and tourism in Mielec county, p. 9.

²²J. Sitek: *40 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki*. Rzeszów 1988, p. 14–15.

first classes, 62 second classes, 223 third classes and 214 youth classes. Thanks to that result, Rzeszów voivodeship could be ranked on the sixth position in Poland with regard to obtained classes²³. A clear evidence of athletics popularization is also the number of persons participating in events organized by ROZLA. In Table 5, the implementation of the calendar of events and the number of contestants participating in them in the years 1965 and 1966 are presented.

Table 5. Implementation of the calendar of events and the number of contestants participating in them in the years 1965 and 1966

Year	1965		1966	
	Event's name	Place	Number of participants	Place
District cross-country run	Sanok	215	Kolbuszowa	170
District senior championships	St. Wola	190	St. Wola	210
District junior championships	Sanok	260	Sanok	280
District youngster championships	Przemyśl	385	Krosno	400
District children championships	Rzeszów	300	Dębica	320
District multi-events championships	Mielec	57	-	-
Voivodeship athletic games	-	-	Rzeszów	795

Source: ROZLA conclusions: *Implementation of the calendar of events and the number of contestants participating in them*, p. 2.

In the 1965 season, like in the previous years, the athletics section of „Stal” Mielec maintained its predominance. The direct participation in that dominance had athletes of that club, who, due to the achieved results occupied the top positions in tables of the district's ten best results in many events, both men's and women's ones. The „Stal” Mielec coaches and instructors team included Włodzimierz Krupiński, who acted as the head of training, Janusz Peterkowski, Józef Król, Piotr Surowiec, and Zbigniew Żółkiewicz. Adding to that athletes' ambitions to train hard and achieve possible best results, the „Stal” Mielec athletics section increased its distance to other clubs in the voivodeship. The number of points collected by them strengthened their position towards their rivals in the district, but on the national scale the achievements of athletes from Mielec enabled them to be ranked in the 2nd league. During the season, the athletes improved nine records, i.e. two more than in the previous year, when seven records were set. The list of record holders includes the following athletes: Jerzy Adamski from „Stal” Mielec in 3 000 m run – 8,21.8 min., twice Marian Snoch in 5000 m run – 14,38.0 min., and in 10000 m run – 31,50.0 min., „Stal” Mielec relay team in 4 x 400 m relay race – 3,21.5 min., twice Mariusz Błędowski from „Stal” Mielec in long jump – 7.33 m, and in triple jump – 14.69 m, Józef Król from „Stal” Mielec in shot-put – 16.16 m, and Józef Fijałkiewicz from „Stal” Mielec in hammer throw – 54.44 m. The only record holder outside „Stal” Mielec was Zdzisław Zajac from „Stal” Stalowa Wola, who in the 400 m hurdles achieved the result of 53.4 sec. The perennial problem of Rzeszów field and track athletics that contributed significantly to sports level decrease were departures of the most talented athletes²⁴.

In 1966, the Polish Athletics Association (PZLA) implemented a new system of competitions. Instead of competitions within particular classes (district league, class A and B) that had been organized so far and made it possible to advance from the lower class to the higher one, contests in territorial groups, regardless the athletes' sports level and without possibility of advancement or drop were introduced. In consequence of that change, the contests attractiveness decreased significantly. All events were organized by the District Athletics Associa-

²³ Report on Rzeszów OZLA performance in the years 1965–1966, p. 9.

²⁴ „Stadion” 30. 08.1965 r.

tion and by particular sports clubs in the area of which the contests took place. Moreover, organizations such as editorial staff of the local daily newspaper „Nowiny Rzeszowskie”, School Sports Association (SZS) and District Committee of Physical Culture and Tourism (WKKFiT) offered assistance in organization of competitions. Those events included among others: „Nowiny Rzeszowskie” Editorial Staff Cup Athletic Competition, Voivodeship Trade Unions Council (WRZZ) Cup Contest, A. Freyer Cup Running Competition, Open Championships of Stalowa Wola, and „Głos pracy” Cup Autumn Cross-Country Running Competition. Most of the events took place in Mielec, Stalowa Wola and Sanok²⁵.

To sum up the year 1966, it can be concluded that the sports level was not the best. *“Rzeszów athletics is getting worse and worse – said an article in „Nowiny Rzeszowskie”.* Further on one can read: *“.. apart from Mielec and partially Przemyśl, in all other centers a distinct regress can be observed. The worst situation is in Gorlice, Krosno, Sanok, and Stalowa Wola. Our events are getting more and more boring. All the time Mielec, the same names and the same results ...”*²⁶. The best track and field athlete of the year 1966 became Marian Snoch. In „Nowiny Rzeszowskie” from October 21, 1966 we can read: *“Marian Snoch is athlete number one in the 1966 season. His contribution includes the complete set of new records on long distances and in steeplechase. Snoch achieved results at the level of national top athletes and his result of 29,28.0 min. in 10 000 m run corresponds to champion class. Snoch is a member of national athletic team preparing for Olympics...”* That athlete set the following Rzeszów district records: in 3000 m run – 8.15,2 min., in 5000 m run – 14.31,0 min., in 10 000 m run – 29.28.0 min., in 1500 m steeplechase – 4.13,4 min. and in 3000 m steeplechase – 9.08,6 min.²⁷

In the 1967 season, no very well sports results were noted. According to the article of J. Filipowicz in „Nowiny Rzeszowskie” from October 28, 1967, *“The prospects for sports level improvement were rather insignificant and apparently less than it was 2-3 years ago”*. Rzeszów district athletes achieved poor results compared to athletes from other districts. Based on the tables of ten best male and female athletes, ROZLA drew up a list of the best clubs and the strongest counties, scoring places according to the adopted scheme: 10 pts for the first place, 9 pts for the second one, and so on. The scores are presented in Table 6²⁸.

Table 6. List of Rzeszów district top clubs and the strongest counties in 1967

Clubs		Counties	
Club	Score	County	Score
„Czuwaj” Przemyśl	172	Mielec	200
„Stal” Mielec	108	Przemyśl	175
„Tęcza” Mielec	92	Rzeszów	97
„Resovia” Rzeszów	73	Jasło	70
„Pektowin” Jasło	70	Gorlice	22
„Górnik” Gorlice	22	Jarosław	19
„Stal” Rzeszów	22	Stalowa Wola	16
MKS Jarosław	19	Brzozów	15
„Stal” Stalowa	16	Nisko	13
„Brzozowia”	15	Dębica	8

Source: „Nowiny Rzeszowskie” 11.12.1967

Within the period of 1965 – 1968, Rzeszów district field and track athletes presented an average sports level. It was the consequence of a poor support of management boards of par-

²⁵ Report on Rzeszów OZLA performance in the years 1965–1966, p. 4 –5.

²⁶ „Nowiny Rzeszowskie” 14.10. 1966

²⁷ „Nowiny Rzeszowskie” 21 X 1966

²⁸ J. Filipowicz: W roku Centralnej spartakiady – bez spodziewanych sukcesów. Bilans lekkoatletek ciągle pod planem. „Nowiny Rzeszowskie” 1967 no. 50, (11.12.1967).

ticular clubs that did not include athletics in their prospective plans due to the high costs and lack of interest in that sport event. Women's events that showed distinct progress included long jump and javelin throw. The weakening of results could be noted in middle distance running. In men's events, weakening of sports level was recorded in jumping events; it was due to the lack of young and talented athletes. In those events, only W. Kaleta and J. Marszałek mattered on the national scale²⁹.

The 1968 season featured participation in events held in accordance with ROZLA and PZLA calendar. The most important events included „Nowiny Rzeszowskie” Cup contest, Gąssowski Memorial athletic event, “Liberation of Rzeszów” meeting as well as district league teams contest and start of the leading athletics sections of „Stal” Mielec and „Resovia” Rzeszów in the 2nd league athletic contest.

While it is true that the then ROZLA activists could be accused of lack of initiative in organization of interesting events on national scale and not enough competitions for young athletes, the achievements of the top athletes in 1968 should be recognized as progress and success. In 1968 there was an increase of the number of athletes aged 16 and 17 years in the tables of the season's 10 top competitors what promised to fill in the gaps emerging due to the fact that older athletes ended their sports career. The athletics section of KKS „Czuwaj” Przemyśl, managed by Adolf Kochanowicz and the coach Jarosław Kłyński had a promising team of young athletes. The coach had a definite knack for finding talented, both female and male athletes among students attending schools in Przemyśl. The output assessment of the 10 best ROZLA female athletes in 1967 carried out based on the scoring in accordance with adopted system, i.e. 10 pts for the first place, 9 for the second one etc., made it possible to arrange the clubs in the following order: 1. „Czuwaj” Przemyśl – 171 pts (in the previous year 172 pts), 2. „Resovia” – 130 pts (73), 3. „Tęcza” Mielec – 126 pts (92), 4. „Stal” Mielec – 109 pts (108), 5. „Stal” Stalowa Wola – 38 pts (16), 6. „Pektowin” Jasło – 7. MKS Dębica – 16 pts, 8. LZS Nisko – 12 pts, 9-10. „Karpaty” Krosno and „Stal” Sanok – 11 pts each. The counties ranking was as follows: 1. Mielec – 235 pts, 2. Przemyśl – 171 pts, 3. Rzeszów – 136 pts, 4. „Stal” Stalowa Wola – 38 pts 5. Jasło – 23 pts, 6. Dębica – 16 pts. In 1968, the following counties: Gorlice, Kolbuszowa, Lesko, Leżajsk, Lubaczów, Łańcut, Przeworsk, Ropczyce, Tarnobrzeg, and Ustrzyki did not have their representatives in the tables of the year's 10 top track and field athletes.

In 1969, the sports level was seriously impacted by events taking place in the previous season. ROZLA activists as well as those from particular athletics sections of „Stal” Mielec, „Czuwaj” Przemyśl, „Resovia” Rzeszów made numerous attempts to raise the organizational and sports level, among other by establishing a new training center in the city of Rzeszów. In Rzeszów voivodeship, the technical condition of athletics objects worsened in consequence of lacking funds for renovation and modernization. Condition of equipment and athletic recovery facilities was not the best. In order not to bring to a stop the development trends of that sports event, a significant financial assistance and support of sports authorities, first of all that of WKKFiT was needed³⁰.

In 1969, the leadership of „Stal” Mielec in Rzeszów district was overcome. At the Voivodeship Council of Trade Unions (WRZZ) championships, „Resovia” scored for the first time better than Mielec team³¹. The district had already two teams starting in the national 2nd league. That situation had lasted however for only one season. The team of „Stal” Mielec had to leave the second league, because most of the athletes exceeded the age limit entitling them

²⁹ Report on Rzeszów OZLA performance in the years 1965–1968, p. 12 - 14.

³⁰ Track and field athletics development program in Rzeszów voivodeship for 1969, p. 1.

³¹In 1968, „Resovia” team, coached by Grzegorz Kaczmarowski advanced to the 2nd national league.

to start in league competitions, and the young athletes were not able to keep the position fought out by their older colleagues³².

Problems emerging in the late 1960s and inhibitions in ROZLA performance manifested themselves at the beginning of the next decade. The decrease of sports level concerned not only Rzeszów voivodeship. Significant regress in this regard could be observed all over Poland. Financial problems and decreasing number of clubs and athletes impacted the achieved results. One of the reasons of that situation was without doubt also aspiration to get the best possibly place in the league regardless of the costs. Teams competition resembled a rush for the best place and not for the best results. Another reason was also the training policy. Coaches focused their all attention on those athletes who prepared themselves for the national athletic games, while others were pushed into the background. Apart from that, training methods had not changed for many years. On the other hand, the ceaseless political, social and economic upheaval entailed the opinion that began to spread both in the society and among the then authorities, that it would be the lesser devil to neglect the physical culture than other fields of life. In the years 1965–1969, athletics sections of „Stal” Mielec and „Resovia” Rzeszów contributed seriously to the development of Rzeszów athletics. In „Stal” distinguished themselves: Janusz Peterkowski – middle-distance running, Piotr Surowiec – jumping, Jerzy Król – throwing events, Zbigniew Żółkiewicz – sprint. Trainings were supervised by coordinator, Włodzimierz Krupiński. In 1969, athletes from Mielec achieved 58 sports classes, including 2 first classes, 25 second ones and 6 youth classes. In the athletics section of „Resovia” Rzeszów, the coordinating coach was at first Kazimierz Lenart, then this function was taken over by Kazimierz Lenart and later on by Emil Gołąb. Based on the data contained in the report concerning ROZLA performance in 1969, „Resovia” was ranked on 27th place in Poland, „Stal” Mielec – 36th, „Czuwaj” Przemyśl – 84th, and „Stal” Stalowa Wola – 85th. According to PZLA bulletin, in 1969, Rzeszów voivodeship was ranked on the eight place in senior category and on the ninth in junior category in Poland³³.

In 1970, in the voivodeship area 42 events of competitive nature were organized, among others: Gąssowski Memorial athletic event, Open Championships of Stalowa Wola, 2nd league competitions and voivodeship athletic contests. In 1970, the number of athletics sections in particular organizations was as follows: LZS – 10 sections, WKZZ – 7 sections, SZS – 2 sections. In ROZLA, 2560 athletes, including 911 women were registered. Until 1970, athletes acquired 755 sports classes, including 7 first classes, 151 second classes, 383 third classes and 221 youth classes³⁴. Some of the best results achieved in 1970 are worth mentioning: Women: 2,09.7 min achieved by Renata Kubisz from „Resovia” in 800 m race (record of Poland in senior category); 4,32.0 min by Marianna Howako from „Resovia” 1500 m run; 28.7 sec achieved by Elżbieta Klimczak from „Czuwaj” in 200 m hurdles; 48.8 sec - ROZLA 4x100 m relay race team consisting of I. Cieślíkowska, M. Sobień, K. Światowiec, E. Kalinowska; 3,53.8 min – ROZLA 4x400 m relay race team consisting of R. Kubisz, M. Owako, M. Ekiert, H. Pałys; 50.95 m by Zofia Solarska-Gąska in javelin throw; Men: 2.01 m achieved by Stanisław Sędlak in high jump; 15.78 m in shot-put by Kazimierz Koniuszy from „Resovia”; 47.95 m in discus throw achieved by Ryszard Reguła, and 6202 pts obtained by Kazimierz Dziekan from „Tęcza” Mielec in decathlon. All results were the new Rzeszów district records. Compared with the previous seasons, a decrease of sports results could be observed, what was

³² Information of the FKS „Stal” Mielec athletics section management concerning performance in the years 1968–1969, p. 3.

³³ J. Filipowicz: Bilans sezonu LA. Uwaga – regres!. „Nowiny Rzeszowskie” 1969 r. no. 78; Sprawozdanie z działalności OZLA za lata 1969–1970, p. 1–3; Informacja kierownictwa sekcji la FKS „Stal” Mielec o działalności w latach 1968–1969, p. 3.; J. Krzewiński: Przyczyny początku regresu polskiej lekkoatletyki w końcu lat sześćdziesiątych (w:) L. Szymański (red.): Z najnowszej historii kultury fizycznej w Polsce. Wrocław 1993, p. 276–279.

³⁴ Report on Rzeszów OZLA performance in the years 1969–1970, p. 4.

regarded as a symptom of field and track athletics crisis in Rzeszów voivodeship. The development of athletics in Rzeszów district did not keep up with the progress of athletics on the national scale. The reasons were perceived in smaller than before financial resources allotted to the development of the “queen of sports”, insufficient recruitment of youth to athletics sections, lack of the proper selection of young athletes who were not able to meet the training requirements and leaving the sections by talented male and female athletes in order to take up university studies³⁵. In order to save the situation of athletics, the athletics sections should take up cooperation with School Sports Circle and maintain it continuously, because it is the only way to rebuild the standing of athletics in Rzeszów district³⁶. In 1971, the best performing sections included: „Karpaty” Krosno, FKS „Stal” Mielec, „Tęcza” Mielec, MKS Nowa Dęba, „Stal” Nowa Dęba, „Czuwaj” Przemyśl, and CWKS „Resovia”. The top athletes from those clubs achieved some good results that mattered on the national scale. Among female athletes, the first sports class was acquired by Renata Kubisz from „Resovia” in 400 m run – 56.7 sec and 800 m run – 2,09.7 min.; Helena Mrozek from „Pektowin” Jasło in 1500 m run – 4,41.6 min.; Krystyna Polańska from „Tęcza” Mielec in long jump – 5.90 m; Aleksandra Soja from „Tęcza” Mielec in discus throw – 47.65 m; Zofia Gaska from „Stal” Mielec in discus throw – 50.68 m; and Anna Słabik from „Pektowin” Jasło in javelin throw – 48.64 m. Among men, in athletics season 1971, 6 ROZLA records were improved: by Stanisław Zaborniak from „Resovia” in 1500 m run – 3,46.0 min; Marian Snoch from „Stal” Mielec in 10000 m run – 29,27.2 min; Stanisław Reguła in 10000 m race walking – 51.34,0 min, and Kazimierz Kędziński in 20000 m race walking – 1.46.28,8 hrs; Mieczysław Pikor from „Stal” Mielec in high jump – 2.07 m and Ryszard Raguła from MKLS Dębica in discus throw – 51.04m³⁷.

In 1972, in the area of Rzeszów district, athletic activities were conducted in 13 clubs and 6 sports circles. 870 male and female athletes were registered in ROZLA. The most active sections were those of „Karpaty” Krosno, „Stal” Mielec, „Tęcza” Mielec, „Czuwaj” Przemyśl, „Resovia” Rzeszów, and „Stal” Stalowa Wola. Among the Town Sports Clubs (MKS), the most active were MKS Dębica and MKS Nowa Dęba³⁸.

When assessing the results achieved by female athletes from Rzeszów district, it can be concluded, that they represented the average sports level. Only 7 district records were improved: in 100 m race (12.0 sec) by Grażyna Tychota from „Stal” Stalowa Wola; in 200 m race in female junior category (25.5 sec) and in 1500 m run (4,41.5 min) by Renata Kubisz from „Resovia” Rzeszów; in high jump (1.63 m) by Grażyna Wilk from „Resovia” Rzeszów; in shot-put (13.25 m) by Olga Soja; in shot-put in female junior category (12.61 m) by Olga Krzemińska from LZS Rzeszowiak; in javelin throw in female junior category (47.58 m) by Ewa Karbowska from „Resovia”. There was no section in the district that would conduct a highly organized training, providing the opportunity for stabilization of the level and participation in nationwide competitions. Among athletes from Rzeszów district, the following competitors distinguished themselves on the national arena: Józef Marszałek from „Stal” Mielec, who set the district record in 400 m race – 48.3 sec; Jan Rędziniak from „Resovia” – district record holder in 20 km race walking – 1,45,33.6 hrs, Mieczysław Pikor from „Stal” Mielec - district record holder in high jump – 2.09 m. In running events, a decrease of sports level could be observed. The reason of that breakdown was the end of sports career of the top

³⁵ „Nowiny Rzeszowskie” 1970 no. 317, z 16.11.1970 r.; „Nowiny Rzeszowskie” 1970 no. 331, z 30.11.1970

³⁶ ROZLA: Letter of OZLA president to coaches working in clubs including athletics sections from February 5, 1971.

³⁷ *Informacja w sprawie szkolenia młodzieży w latach 1971–1972 w sekcjach la w woj. rzeszowskim*; „Nowiny Rzeszowskie” 1971 no. 344, 13.12.1971 r.; „Nowiny Rzeszowskie” 1971 no. 351, 20.12.1971

³⁸ Information concerning condition of athletics in Rzeszów voivodeship in 1972.; *Report on Rzeszów OZLA performance in the years 1968–1972*, p. 5–6.

athletes. Similar situation occurred among throwers. Some progress was noted only in jumping events³⁹.

In 1973, the situation of athletics in Rzeszów district did not change. „Karpaty” Krosno, „Stal” Mielec, „Tęcza” Mielec, „Czuwaj” Przemyśl, „Resovia” Rzeszów and „Stal” Stalowa Wola set the tone for voivodeship competitions, whereas the remaining clubs in Gorlice, Jarosław, Sanok, and Tarnobrzeg were unable to enter into an equal competition with them. The „Stal” Mielec team returned to the second athletics league after some years of absence. On the nationwide arena, two clubs – „Resovia” and „Stal” Mielec – represented Rzeszów voivodeship⁴⁰. Competition between those clubs impacted improvement of results in particular events.

On October 8, 1973, ROZLA was dissolved and Athletics Section at the Voivodeship Sports Federation in Rzeszów was established. The Athletics Section at the Voivodeship Sports Federation (SLA WFS) coordinated performance of 10 club sections: „Górnik” Gorlice, „Karpaty” Krosno, „Stal” Mielec, „Tęcza” Mielec, „Stal” Nowa Dęba, „Czuwaj” Przemyśl, „Resovia” Rzeszów, „Stal” Sanok, „Stal” Stalowa Wola, and LZS Trzcinica. So from 46 sections, that existed in 1954 only 10 remained and only half of them mattered on the voivodeship arena⁴¹.

Some hope to overcome the crisis was associated with reorganization of sports in Poland resulting from the new administrative division of the country. In 1975, in consequence of administrative reform, Rzeszów voivodeship was divided into four smaller voivodeships: Krosno, Przemyśl, Rzeszów and Tarnobrzeg. Separation of those voivodeships resulted in dissolution of athletics sections functioning in particular administrative areas and establishment of new district athletics associations.

Conclusion

The most dynamically performing field and track athletics center was Mielec, where Rzeszów district top athletes were trained: runner Stefania Cybulko, Zyta Mojek (discus throw), and among men Adam Dybek, Zbigniew Rajewski and Stanisław Majewski (hurdles). Another center was Rzeszów. The best results achieved: Małgorzata Sochacka and Renata Kubisz. Noteworthy are also results of Halina Pałys, Anna Rębisz, Zofia Turosz in 1500 m run, Halina Ziomek in javelin throw; Marian Gajek and Zbigniew Oppenauer in sprints; Józef Gabrynowicz in pole vault. In „Czuwaj” Przemyśl, the greatest success achieved until 1974 sprinters Elżbieta Klimczak, Bronisława Głowacka and middle distance runner Michał Rabski. In „Karpaty” Krosno, the greatest success achieved Adam Kolendowski, good results achieved also Ryszard Kendik in sprint race and long jump.

Comparing the best results achieved within the period from 1955 to 1974 by Rzeszów district athletes with results of track and field contestants from individual district athletics associations it can be concluded that the worst situation was in technical events, first of all in pole vault. It was impacted by difficult financial situation in individual clubs, lack of appropriate equipment and poor technical condition of sports facilities. Many talented athletes left their home clubs that were unable to train their worthy successors. Track and field athletes moved to other voivodeships due to taking up university studies. They represented clubs in which conditions were a lot better and for the achieved results they received remuneration, whereas in Rzeszów district clubs almost no athletes received money for their effort.

³⁹ „Nowiny Rzeszowskie” 1972 no. 50, 11.12.1972; „Nowiny Rzeszowskie” 1972, no. 51, 18.12.1972

⁴⁰ Report on Rzeszów OZLA performance in 1973, p. 5.

⁴¹ ROZLA miscellaneous files, file binder 1970–1971: *Podsumowanie sezonu sportowego w 1974 roku.*; „Stadion” 05.12.1974 r.

Tables 8 – 10 present the best results achieved by both male and female Rzeszów voivodeship athletes within the period from 1955 to 1974 in running, throwing and jumping events⁴².

Table 8. List of the best results achieved by Rzeszów voivodeship male representatives in short, middle and long distance running events within the period from 1955 to 1974

Event	100 m race	200 m race	400 m race	110 m hurdles	400 m hurdles
Result	10,3 sec	21,1 sec	48,3 sec	14,5 sec	52,4 sec
Event	800 m race	1500 m run	5 km run	10 km run	3 km steeplechase
Result	1.48,9 min.	3.45,2 min.	14.11,0 min.	29.28,8 min.	9.08,4 min.

Source: J. Ludka, Z. Stawczyk: *Wkład województw w rozwój lekkoatletyki w Polsce w latach 1955–1974*. Poznań 1976, no. 78

Based on the analysis of the tables containing the best results in short, middle and long distance running events, achieved by male representatives of the individual voivodeships within the period from 1955 to 1974, it can be concluded, that results of Rzeszów district track and field athletes were on the average level. Results of 400 m race and 400 m hurdles differ from other results. In 400 m race the best result (45.4 sec) achieved contestant from Warsaw voivodeship and in 400m hurdles – an athlete from Poznań voivodeship. The results achieved by Subcarpathian runners were worse in those events from the best ones by approx. 3 sec. In 800 m and 1500 m run, similar results were achieved in six voivodeships (Białystok, Gdańsk, Katowice, Lublin and Olsztyn). In 3 km steeplechase, the worst result achieved an athlete from Rzeszów region.

Table 9. List of the best results achieved by Rzeszów voivodeship male representatives in throwing and jumping events within the period from 1955 to 1974

Event	long jump	high jump	triple jump	pole vault
Result	7,40 m	2,11 m	15,36 m	4,20 m
Event	shot-put	discus throw	javelin throw	hammer throw
Result	16,16 m	52,14 m	70,30 m	55,84 m

Source: J. Ludka, Z. Stawczyk: *Wkład województw w rozwój lekkoatletyki w Polsce w latach 1955–1974*. Poznań 1976, no. 78

Comparing the best results achieved within the period from 1955 to 1974 by Rzeszów district athletes, with results of track and field competitors from other voivodeships, it can be concluded that there were serious shortages in long jump and triple jump. Track and field athletes from Rzeszów voivodeship achieved the worst results. In throwing events, Rzeszów voivodeship was ranked on places from 13th to 16th. Results in javelin and hammer throw differed the most from those achieved by Poland's top athletes. The best result in Poland in javelin throw achieved representative of Warsaw voivodeship – 86,22 m, and in hammer throw – Gdańsk voivodeship representative – 71,32 m.

⁴² J. Ludka, Z. Stawczyk: *Wkład województw w rozwój lekkoatletyki w Polsce w latach 1955–1974*. Poznań 1976, no. 78, p. 203–208.

Table 10. List of the best results achieved by Rzeszów voivodeship female representatives in running, jumping and throwing events within the period from 1955 to 1974

Event	100 m race	200 m race	400 m race	Hurdle race		800 m race
				80 m hurdles	100 m hurdles	
Result	12,0 s	24,4 s	56,2 s	11,6 s	14,8 s	2.09,4 min.
Event	long jump	high jump	shot-put	discus throw		javelin throw
Result	6,00 m	1,70 m	13,25 m	52,90 m		50,95 m

Source: J. Ludka, Z. Stawczyk: *Wkład województw w rozwój lekkoatletyki w Polsce w latach 1955–1974*. Poznań 1976, no. 78

Based on the analysis of tables containing the best results achieved by female contestants from individual voivodeships, it can be concluded, that Rzeszów voivodeship took the last (16th) place in 100 m and 400 m race. In other running events, Rzeszów female athletes achieved results at average level. In throwing and jumping events, except from the result in discus throw, the results were poor. The comparison of result reveals significant training shortages; in consequence, the results were far behind those achieved by Poland's top athletes.

Bibliography

1. Bielicka A., Szymański L.: Proces upowszechniania kultury fizycznej w Polsce po II wojnie światowej (1945–2000) w świetle danych historycznych (w:). L. Nowak (red.): *Z najnowszej historii kultury fizycznej w Polsce*. Gorzów Wlkp. 2004, t. 6.
2. Gutowski A.: *Drogi rozwoju kultury fizycznej w Polsce Ludowej w latach 1945–1956*. Warszawa 1965
3. Kosiorowski A.: *Sport w Rzeszowie 1944–1969*.
4. Krzewiński J.: Przyczyny początku regresu polskiej lekkoatletyki w końcu lat sześćdziesiątych (w:) L.Szymański (red.): *Z najnowszej historii kultury fizycznej w Polsce*. Wrocław 1993
5. Ludka J., Stawczyk Z.: *Wkład województw w rozwój lekkoatletyki w Polsce w latach 1955–1974*. Poznań 1976, no. 78
6. Michalski Z.: *Monografia sekcji KKS la „Czuwaj”*. Przemyśl 1983
7. Rajkowska J.: *Księga sportu polskiego 1944–1974*. Warszawa 1975
8. Sitek J.: *10 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki*. Rzeszów 1958
9. Stawczyk Z., Szundrowicz M.: *Czołowi lekkoatleci Polscy w latach 1945–1984*. Poznań 1993, no. 272

Sources

1. Information of the FKS „Stal” Mielec athletics section management concerning performance in the years 1968–1969
2. Information concerning condition of athletics in Rzeszów voivodeship in 1972
3. Information concerning youth training conditions in the years 1971–1972 in athletics sections in Rzeszów voivodeship
4. Letter of OZLA president to coaches working in clubs including athletics sections from 05.02.1971
5. „Nowiny Rzeszowskie” 5.02. 1950
6. „Nowiny Rzeszowskie” 1952, no. 19
7. „Nowiny Rzeszowskie” 1953, no. 22
8. „Nowiny Rzeszowskie” 16.01.1955
9. „Nowiny Rzeszowskie” 14.10. 1966
10. „Nowiny Rzeszowskie” 21 X 1966
11. „Nowiny Rzeszowskie” 1967 no. 50.
12. „Nowiny Rzeszowskie” 1969 r. no. 78

13. „Nowiny Rzeszowskie” 1970 no. 317, 331
14. „Nowiny Rzeszowskie” 1971 no. 344, 351
15. „Nowiny Rzeszowskie” 1972 no. 50, 51
16. „Nowiny” 1983, no. 283
17. Summary of the sports season in 1974
18. Presidium of the County National Council in Mielec. Situation in the field of physical culture and tourism in Mielec county
19. Track and field athletics development program in Rzeszów voivodeship for 1969
20. Report on Rzeszów OZLA performance in 1973
21. Report on Rzeszów OZLA performance in the years 1965–1966
22. Report on Rzeszów OZLA performance in the years 1965–1968
23. Report on Rzeszów OZLA performance in the years 1968–1972
24. Report on Rzeszów OZLA performance in the years 1969–1970
25. Report on Rzeszów OZLA performance in the years 1969–1970
26. Report on „Stal” Mielec athletics section performance in 1955
27. Report on Rzeszów OZLA performance in the years 1965–1966
28. „Stadion” 30. 08.1965
29. „Stadion” 05.12.1974

ROZWÓJ LEKKOATLETYKI W WOJ. RZESZOWSKIM W LATACH 1944 – 1974

Justyna LENIK

Wydział Wychowania Fizycznego, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów, Polska

Key words:

- lekkoatletyka,
- rozwój,
- woj. rzeszowskie

Abstract:

Niniejszy artykuł przedstawia rozwój lekkoatletyki w województwie rzeszowskim. Ukazano działalność klubowych sekcji lekkoatletycznych należących do Rzeszowskiego Okręgowego Związku Lekkiej Atletyki. Przedstawiono także najlepsze wyniki uzyskane przez lekkoatletów z Podkarpacia i oceniono poziom sportowy.

Lata wojny i okupacji przerwały działalność sportową. Województwo poniosło ogromne straty osobowe i materialne. Dlatego po wyzwoleniu przystępowano do działań na niwie sportowej niemal od zera. W większości przypadków były to działania spontaniczne, prowadzone siłami społecznymi, gdyż władze państwowe nie były zainteresowane działalnością na rzecz sportu⁴³.

Po zakończeniu działań wojennych niemal równoległe do kształtowania się organów władzy, odbudowy gospodarki, życia politycznego i społecznego zaczął rozwijać się ruch sportowy. W latach 1944–1945 reaktywowały swą działalność istniejące przed wojną kluby sportowe, np.: „Czuwaj” Przemyśl, „Polonia” Przemyśl, „Resovia” Rzeszów, KS „Sanoczanka”, „Stal” Stalowa Wola, Czarni” Jasło⁴⁴. Jednym z charakterystycznych zjawisk tego okresu był dynamiczny rozwój sportowych klubów młodzieżowych. Komisja Centralna Związków Zawodowych przejęła obowiązki organizatorskie, co przyczyniło się do szybkiego rozwoju sportu związkowego. W organizacji sportu polskiego dominującą siłą były kluby związane robotniczymi partiami PPR i PPS oraz organizacjami młodzieżowymi⁴⁵. Pod koniec 1945 roku na terenie woj. rzeszowskiego działało 10 sekcji la, w 1946 było 23, a w 1947 roku liczba wzrosła do 26. W pierwszych latach po wyzwoleniu najlepiej pracującymi sekcjami były: KS „Sanoczanka”, Jarosławski Klub Sportowy (dalej: JKS) „Jarosław”, „Stal” Stalowa Wola, „Czuwaj” Przemyśl, „Polonia” Przemyśl, „Resovia” Rzeszów oraz „Legia” Krosno⁴⁶.

Pierwsze imprezy la odbyły się już latem 1945 roku. Zawody organizowano na bieżniach porośniętych trawą. Ze względu na brak sprzętu w programach zawodów zabrakło niektórych konkurencji, tj.: bieg na 10000 m, 400 m ppł, trójskok i rzut młotem. Słabe wyniki nie miały większego znaczenia. Zawody przyciągały coraz więcej spragnionej rozrywki młodzieży⁴⁷.

Początkowo wszystkie działania związane, m. in. z organizacją zawodów miały charakter lokalny, później działacze la zaczęli nawiązywać kontakty sportowe rozpoczęte jeszcze w okresie zaborów. Szybki wzrost zainteresowania la oraz powstawanie nowych sekcji lekkoatletycznych wymagał doskonalenia form organizacyjnych i szkoleniowych. Lata 1948 –

⁴³ A. Bielicka, L. Szymański: Proces upowszechniania kultury fizycznej w Polsce po II wojnie światowej (1945–2000) w świetle danych historycznych (w:). L. Nowak (red.): *Z najnowszej historii kultury fizycznej w Polsce*. Gorzów Wlkp. 2004, t. 6, s. 294.

⁴⁴ A. Gutowski: *Drogi rozwoju kultury fizycznej w Polsce Ludowej w latach 1945–1956*. Warszawa 1965, s. 15.

⁴⁵ A. Kosiorowski: *Sport w Rzeszowie 1944–1969*. Kraków 1971 (brak numeracji stron).

⁴⁶ A. Kosiorowski: *35 urodziny „Królowej”*. „Nowiny” 1983, nr 283

⁴⁷ J. Rajkowska: *Księga sportu polskiego 1944–1974*. Warszawa 1975, s. 209.

1949 były przełomowe dla rozwoju lekkoatletyki w województwie rzeszowskim. W dniu 10 marca 1948 roku powstał Rzeszowski Okręgowy Związek Lekkiej Atletyki. Powołanie związku wiązało się z prowadzeniem systematycznej pracy treningowej, szkoleniem trenerów i instruktorów oraz wzrostem liczby sekcji. Utworzono Zrzeszenia Sportowe, m. in. Budowlani, Chemicy, Kolejarz, Metalowcy, Rzemieślnicy, Spółdzielcy, w których prowadzono działalność lekkoatletyczną. Wprowadzono również zawody międzyklubowe i międzywojewódzkie⁴⁸.

Początek lat pięćdziesiątych to jeden z najlepszych okresów w rozwoju la w okręgu rzeszowskim. Wprowadzono rozgrywki drużynowe, które zdały egzamin i stały się dużą atrakcją przyczyniając się do dalszego rozwoju la. Zawodnicy zdobyli 6 klas pierwszych i 63 klasy drugie oraz poprawiono 33 rekordy okręgu⁴⁹. Natomiast poziom królowej sportu w woj. rzeszowskim w porównaniu do poziomu la w Polsce możemy uznać za średni. Potwierdzeniem tej tezy było zakwalifikowanie się reprezentacji województwa rzeszowskiego do II grupy pucharu miast, która obejmowała województwa na średnim poziomie wyczynu.

Na przełomie stycznia i lutego 1950 roku ROZLA zorganizował w Przemyśle halowe mistrzostwa okręgu kobiet i mężczyzn. W imprezie wzięło udział 176 zawodników i zawodniczek. Uzyskane wyniki świadczą o podniesieniu poziomu sportowego. W klasyfikacji drużynowej zwyciężył LZS „Żurawica” przed „Ogniwo” Rzeszów, „Kolejarz” Przemyśl, „Stal” Stalowa Wola i „Cukrownia” Przeworsk. Najlepsze wyniki uzyskali Rita Milewska w biegu na 50 m – 7,0 s i w biegu na 500 m – 1.34,0 min; Golanka w skoku wzwyż – 1,30 m; Kwaśnicki w skoku wzwyż – 1,60 m; Opiółka w skoku o tyczce – 3,00 m; Jucha w skoku w dal – 4,26 m oraz Dobraczyński w pchnięciu kulą – 12,50 m⁵⁰.

Na szczególną uwagę zasługuje występ Smulczyka z przemyskiej „Gwardii” na zawodach o mistrzostwo województwa rzeszowskiego w 1952 roku, który ustanowił rekord województwa w trójskoku (13,79 m). Wynik ten zaliczano do najlepszych wyników w Polsce w 1952 roku. Oprócz tego Wiącek ze „Stali” Mielec ustanowił rekord w biegu na 10 000 m uzyskując czas 35.26,0 min również Orest Siniak w skoku w dal wynikiem 6,44 m poprawił rekord okręgu⁵¹.

Dokonując analizy i porównania statystycznego uzyskanych wyników można zauważyć wzrost nie tylko poziomu sportowego, ale także liczby uczestników i widzów. Wprowadzenie rozgrywek drużynowych świadczy o rozwoju i popularyzacji tej dyscypliny sportu na terenie woj. rzeszowskiego. O ile w 1951 roku w rozgrywkach tych brało udział tylko 9 sekcji, to kilka lat później uczestniczyło w nich 37.

Eliminacjami do Mistrzostw Polski były mistrzostwa województwa rzeszowskiego, które odbyły się w dniach 8–9 sierpnia 1953 roku na stadionie „Ogniwo” Rzeszów. Zawody zgromadziły na starcie 240 zawodników. Na uwagę zasługuje start Jarczewskiego z „Gwardii” Przemyśl, który wygrał bieg na 100 m z czasem 11,2 s, ustanawiając rekord okręgu. W rzucie dyskiem Duda osiągnął odległość 42,52 m (nowy rekord okręgu). Wynik ten uplasował go na V miejscu w tabeli dziesięciu najlepszych w Polsce⁵².

W 1954 roku zawodnicy województwa rzeszowskiego reprezentowali wyższy poziom sportowy aniżeli w latach poprzednich, świadczy o tym nie tylko liczba zdobytych klas sportowych (7 klas pierwszych i 73 klasy drugie), ale również poprawa wyników sportowych,

⁴⁸Dane pochodzą z sprawozdania 10 – letniej działalności ROZLA, mimo prób potwierdzenia ich wiarygodności nigdzie nie udało się znaleźć żadnych dokumentów archiwalnych, np.: protokołów. Zob: J. Sitek: *10 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki*. Rzeszów 1958, s. 6.

⁴⁹J. Sitek: *10 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki*. Rzeszów 1958, s. 16.

⁵⁰„Nowiny Rzeszowskie” 5.02. 1950 r.

⁵¹„Nowiny Rzeszowskie” 1952, nr 19 (203), s. 1-2.

⁵²„Nowiny Rzeszowskie” 1953, nr 22 (221), s. 2.

szczególnie wśród kobiet. Na terenie woj. rzeszowskiego działało 46 sekcji lekkoatletycznych, co świadczy o dalszym rozwoju i popularyzacji la na terenach okręgu.

W dniach 14–15 stycznia 1955 roku w Przemyślu odbyły się Halowe Mistrzostwa Lekkoatletyczne ROZLA. Rezultatem dwudniowych zawodów były trzy rekordy okręgu: Lidii Zajdel, która w biegu na 50 m uzyskała czas 6,9 s, drugi rekord ustanowiony został w skoku wzwyż przez Wiesława Haleckiego, który przeszedł wysokość 1,80 m a trzeci należał do Stanisława Misiuka, który w biegu na 3000 m uzyskał czas 9.14,0 min⁵³.

W 1955 roku do prężnie rozwijającego się ośrodka sportowego w Mielcu przybył trener Włodzimierz Kurpiński. Mając wsparcie władz klubu rozpoczął wraz z kierownikiem sekcji Teofilem Paluchem i Stanisławem Duszkiewiczem budowę nowej, lepszej sekcji lekkoatletycznej. Zawodnicy mieleccy czynili ogromne postępy i notowali znaczące sukcesy. Klasę I zdobyło 3 zawodników, II – 11, III – 12, a 14 zawodników uzyskało klasę młodzieżową. Do nich należało większość rekordów woj. rzeszowskiego, oraz trzy rekordy ogólnopolskie zrzeszenia „Stal” uzyskane w 1955 roku: Lidia Zajdel w biegu na 80 m ppł - 12,6 s; Ryszard Obuchowicz w skoku wzwyż - 1,82 m oraz Zyta Mojek w rzucie dyskiem - 40,60 m, co było 8. wynikiem w Polsce⁵⁴.

W 1955 roku nastąpiła wyraźna poprawa wyników sportowych. Trzech zawodników z woj. rzeszowskiego uzyskała wyniki, które znalazły się na liście 10 najlepszych wyników w Polsce w 1955 roku. Byli to: M. Wawrzynek ze „Stali” Stalowa Wola, która w biegu na 400 m uzyskała czas 57,6 s (1. wynik w Polsce), a 800 m pokonała w czasie 2.19,2 min (9. wynik w Polsce); Z. Mojek ze „Stali” Mielec w rzucie dyskiem osiągnęła odległość 40,60 m, co było 8. wynikiem w Polsce; H. Panek z LZS Rzeszów, który w rzucie oszczepem uzyskał odległość 61,90 m (9. wynik w Polsce)⁵⁵.

Oceną rozwoju rzeszowskiej lekkoatletyki były zawody o Puchar Miast, które dawały możliwość corocznego porównania wyników sportowych w skali kraju. W 1955 roku zawody te odbyły się w Łodzi. Potwierdziły dalszy rozwój lekkoatletyki na terenie okręgu rzeszowskiego. Reprezentacja województwa rzeszowskiego zajęła trzecie miejsce w II grupie za reprezentacjami Wrocławia i Łodzi. Wśród kobiet najlepsze wyniki osiągnęła Dąbkowska ze „Stali” Stalowa Wola, która w rzucie dyskiem zajęła I miejsce (39,54 m), a w pchnięciu kulą była czwarta; Lidia Zajdel ze „Stali” Mielec w biegu na 80 m ppł z czasem 12,6 s była druga; Anna Porębna („Spójnia” Przeworsk) w pchnięciu kulą z wynikiem 11,13 m uplasowała się na 2 miejscu. Najlepszym zawodnikiem reprezentacji województwa został Stanisław Misiuk („Kolejarz” Przemyśl), który w biegu na 5000 m zajął 1 miejsce z czasem 15,07.2 min. Dobre wyniki osiągnął również Zenon Frańczak, który zajął dwa 2 miejsca w biegu na 100 m (11,0 s) i w skoku w dal (6,69 m), a w biegu na 200 m był 4 (22,6 s)⁵⁶.

W 1955 roku ROZLA zorganizował 5 rzutów lekkoatletycznych o mistrzostwo województwa rzeszowskiego. Dorobek punktowy poszczególnych klubów ukazuje tabela 1⁵⁷.

⁵³ „Nowiny Rzeszowskie” 16.01.1955 r.

⁵⁴ *Sprawozdanie z działalności sekcji lekkoatletycznej „Stal” Mielec za rok 1955*, s. 2.; Z. Stawczyk, M. Szundrowicz: *Czołowi lekkoatleci Polscy w latach 1945–1984*. Poznań 1993, nr 272, s. 366.

⁵⁵ Z. Stawczyk, M. Szundrowicz: *Czołowi lekkoatleci Polscy w latach 1945–1984*. Poznań 1993, nr 272, s. 237, 289, 302, 366.

⁵⁶ J. Sitek: *10 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki*. Rzeszów 1958, s. 31.

⁵⁷ *Sprawozdanie z działalności sekcji lekkoatletycznej „Stal” Mielec za rok 1955*, s. 3.

Tab. 1. Dorobek punktowy poszczególnych klubów uzyskany w pięciu rzutach lekkoatletycznych o mistrzostwo województwa w 1955 r.

Klub	Rzut I	Rzut II	Rzut III	Rzut IV	Rzut V	Punktacja
„Stal” Mielec	362 pkt	579 pkt	593 pkt	568 pkt	342 pkt	2444 pkt
„Stal” Rzeszów	412 pkt	529 pkt	490 pkt	525 pkt	307 pkt	2263 pkt
LZS Przemyśl	334 pkt	387 pkt	529 pkt	412 pkt	321 pkt	1983 pkt
„Sparta” Rzeszów	423 pkt	477 pkt	318 pkt	423 pkt	-	1641 pkt
„Włóknierz” Krosno	-	271 pkt	269 pkt	345 pkt	28 pkt	913 pkt
„Górnik” Krosno	193 pkt	220 pkt	156 pkt	245 pkt	-	814 pkt
„Kolejarz” Przemyśl	25 pkt	159 pkt	76 pkt	75 pkt	100 pkt	435 pkt

Źródło: Sprawozdanie z działalności sekcji lekkoatletycznej „Stal” Mielec za rok 1955, s. 3.

Rok 1956 roku to okres dalszego rozwoju la w woj. rzeszowskim. Świadczą o tym uzyskane wyniki. W tym sezonie startowym poprawiono 15 rekordów okręgu. Wyniki ukazują tabela 2 i 3⁵⁸.

Tab. 2. Rekordy okręgu rzeszowskiego ustanowione w 1956 r. przez kobiety

Konkurencja	Zawodniczka	Klub	Wynik
Bieg na 100 m	Lidia Zajdel	„Stal” Mielec	12,1 s ⁵⁹
Bieg na 200 m	Lidia Zajdel	„Stal” Mielec	25,7 s
Bieg na 80 m ppl	Lidia Zajdel	„Stal” Mielec	12,3 s
Skok wzwyż	Cecylia Kozdęba	LZS Dzików	1,47 m
Rzut dyskiem	Zyta Mojek	„Stal” Mielec	42,99 m ⁶⁰
Rzut oszczepem	Jadwiga Markowska	„Włóknierz” Krosno	36,48 m

Źródło: J. Sitek: *10 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki*. Rzeszów 1958, s. 35–36.

Tab. 3. Rekordy okręgu rzeszowskiego ustanowione w 1956 r przez mężczyzn

Konkurencja	Zawodnik	Klub	Wynik
Bieg na 800 m	Józef Machlowski	„Stal” Mielec	1.56,5 min
Bieg na 1500 m	Stanisław Misiuk	„Kolejarz” Przemyśl	3.58,8 min
Bieg na 3000 m	Stanisław Misiuk	„Kolejarz” Przemyśl	8.31,0 min
Bieg na 5000 m	Stanisław Misiuk	„Kolejarz” Przemyśl	14.42,6 min
Bieg na 3000 m z p.	Stanisław Misiuk	„Kolejarz” Przemyśl	9.11,8 min
Skok o tyczce	Wincenty Lizakowski	„Stal” Mielec	3,70 m
Skok w dal	Zenon Frańczak	„Stal” Stalowa Wola	7,32 m
Trójskok	Zenon Frańczak	„Stal” Stalowa Wola	14,09 m
Rzut oszczepem	Henryk Panek	LZS Trzcinią	64,28 m

Źródło: Tamże.

Kolejne lata to okres dalszego rozwoju lekkoatletyki. Tabela przedstawia najlepsze wyniki uzyskane przez zawodników okręgu rzeszowskiego w 1959 roku.

⁵⁸ J. Sitek: *10 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki*. Rzeszów 1958, s. 35–36.

⁵⁹ 7. wynik w Polsce. Zob. Z. Stawczyk, M. Szundrowicz: *Czołowi lekkoatleci Polscy w latach 1945–1984*. Poznań 1993, nr 272, s. 265.

⁶⁰ 5. wynik w Polsce. Zob. Z. Stawczyk, M. Szundrowicz: *Czołowi lekkoatleci Polscy w latach 1945–1984*. Poznań 1993, nr 272, s. 367.

Tab. 4. Najlepsze wyniki uzyskane przez zawodników okręgu rzeszowskiego w 1959 r.

Konkurencja	Zawodnik/ klub	Wynik	Rezultat w Polsce
Bieg na 100 m	L. Zajdel/ „Stal” Mielec	12,4 s	20
Bieg na 100 m	Z. Żółkiewicz/ „Stal” Mielec	10,6 s	11
Bieg na 400 m	K. Redlińska/ „Stal” Mielec	59,8 s	11
Bieg na 400 m	M. Fleszar/ „Włókniarz” Rakszawa	60,2 s	12
Bieg na 800 m	M. Fleszar/ „Włókniarz” Rakszawa	2.16,4 min	9
Bieg na 800 m	J. Jakubowski/ „Stal” Mielec	1.48,9 min	3
Bieg na 800 m	J. Jakubowski/ „Stal” Mielec	1.51,2 min	12
Bieg na 1000 m	W. Baran/ „Stal” Mielec	2.28,2 min	15
Bieg na 1500 m	W. Baran/ „Stal” Mielec	3.46,8 min	4
Bieg na 1500 m	J. Jakubowski/ „Stal” Mielec	3.49,7 min	11
Skok wzwyż	B. Dworak / RZ. KS Jarosław	1,88 m	20
Rzut dyskiem	Z. Mojek / „Stal” Mielec	47,15 m	5

Źródło: *Sprawozdanie z działalności sekcji lekkoatletycznej klubu sportowego „Stal” Mielec za rok 1959*, s. 3.; Z. Stawczyk, M. Szundrowicz: *Czołowi lekkoatleci Polscy w latach 1945–1984*. Poznań 1993, nr 272.

Pod koniec lat pięćdziesiątych lekkoatletyka rzeszowska miała na swoim koncie szereg sukcesów, m.in. awans wielu zawodników na listy najlepszych w Polsce. W osiągnięciach tych mieli swój udział nie tylko członkowie zarządu ROZLA, którzy starannie przykładali się do organizacji wielu imprez i zgrupowań sportowych, ale również działacze społeczni pracujący w klubach. Na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych kilku zawodników z czołowych klubów Podkarpacia przeszło do innych ośrodków m. in. Baran i Jakubowski, część podjęła studia, a inni zakończyli karierę. Nastąpiły również zmiany w kadrze trenersko-instruktorskiej. Funkcje szkoleniowców objęli młodzi trenerzy m. in. Kazimierz Lenart – „Resovia” Rzeszów; Jarosław Kłyński i Wojciech Rubinkowski – „Czuwaj” Przemyśl; Tadeusz Sarapuk – „Karpaty” Krosno; Józef Król, Janusz Peterkowski, Piotr Surowiec i Zbigniew Żółkiewicz – „Stal” Mielec⁶¹.

Analizując tabele lekkoatletyczne można stwierdzić, że do końca lat sześćdziesiątych czołowe pozycje w tabelach 10 najlepszych zawodników i klubów Podkarpacia zajmowali zawodnicy z dwóch klubów: „Stal” Mielec i „Stal” Stalowa Wola. Wyjątek stanowił rok 1962 w którym pierwsze miejsce w tabeli najlepszych klubów Podkarpacia zajęli lekkoatleci „Czuwaju” Przemyśl⁶². Pomimo ogromnych starań trenerów i lekkoatletów zawodnicy nie byli w stanie utrzymać się na pierwszych miejscach. Stale wzrastające potrzeby wymagały o wiele większej aktywności doświadczonych działaczy. Brak nowego aktywu uniemożliwił realizację istotnych dla sportu, w tym lekkoatletyki postulatów. Dobre efekty przyniosła praca z młodzieżą. Poprawiono 11 rekordów okręgu rzeszowskiego w kategorii dzieci, 29 rekordów w kategorii juniorów, a do kadry narodowej juniorów powołano 9 zawodników⁶³.

W kolejnym sezonie kalendarz imprez został wzbogacony o wiele nowych pozycji, m. in. Memoriał im. Gąssowskiego, spartakiady powiatowe i wojewódzkie, a także wznowiono po dłuższej przerwie Biegi Zwycięstwa o Puchar „Nowin Rzeszowskich” oraz mistrzostwa Centralnej Rady Związków Zawodowych (dalej: CRZZ). W Mielcu pojawili się zawodnicy, którzy dorównywali poziomem sportowym do czołówki 1a okręgu rzeszowskiego, m. in. Jerzy Adamski, Ryszard Gruchalski, Józef Marszałek, Mieczysław Pikor, Janina Rup, Zofia Solarzka, Marian Snoch, Krzysztof Szelest oraz Adam Zięba. W Rzeszowie dobre wyniki osiągała grupa biegaczy prowadzona przez Józefa Węgrzyna. Wyróżniali się w niej tacy lekkoatleci jak: Franciszek Gorczyca, Marian Granat, Renata Kubicz, Zbigniew Oppenauer, Janusz Pa-

⁶¹J. Sitek: *10 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki*. Rzeszów 1958.

⁶²Z. Michalski: *Monografia sekcji KKS 1a „Czuwaj”*. Przemyśl 1983, s. 14

⁶³Archiwum Państwa w Kielcach oddział w Sandomierzu (dalej: AP w Kielcach), sygn. 1138: Prezydium Państwowej Rady Narodowej w Mielcu. Sytuacja w kulturze fizycznej i turystyce na terenie powiatu mieleckiego, s. 9.

nek, Józef Piątek, Anna Rębisz i Stanisław Zaborniak. W młodzieżowej lekkoatletyce najlepsze wyniki osiągnęli zawodnicy z Mielca, Przemyśla i Rzeszowa⁶⁴.

Rok 1965 charakteryzował się dalszym wzrostem poziomu sportowego. Potwierdzeniem tej tezy była liczba zdobytych klas sportowych. Lekkoatleci zdobyli 1 klasę mistrzowską krajową, 17 klas pierwszych, 62 klasy drugie, 223 klasy trzecie oraz 214 klas młodzieżowych. Wynik ten uplasował woj. rzeszowskie na 6 miejscu w Polsce pod względem zdobytych klas⁶⁵. O popularyzacji lekkoatletyki świadczy również liczba osób startujących w imprezach organizowanych przez ROZLA. Tabela 5 przedstawia realizację kalendarza imprez i liczbę startujących zawodników w latach 1965 i 1966.

Tab. 5. Realizacja kalendarza imprez i liczba startujących zawodników w latach 1965 i 1966

Rok	1965		1966	
	Miejscowość	Liczba uczestników	Miejscowość	Liczba uczestników
Nazwa imprezy				
Okręgowy bieg na przelaj	Sanok	215	Kolbuszowa	170
Mistrzostwa okręgu seniorów	St. Wola	190	St. Wola	210
Mistrzostwa okręgu juniorów	Sanok	260	Sanok	280
Mistrzostwa okręgu młodzików	Przemyśl	385	Krosno	400
Mistrzostwa okręgu dzieci	Rzeszów	300	Dębica	320
Mistrzostwa okręgu w wielobojach	Mielec	57	-	-
Wojewódzka spartakiada w la	-	-	Rzeszów	795

Źródło: Wnioski ROZLA: Realizacja kalendarz imprez i ilość startujących zawodników, s. 2.

Prymat w sezonie 1965 r. utrzymała wzorem poprzednich lat sekcja lekkoatletyczna „Stali” Mielec. Bezpośredni udział w dominacji mieli lekkoatleci tego klubu, którzy dzięki osiągniętych wynikom przewodzili w tabelach 10 najlepszych wyników w województwie w wielu konkurencjach zarówno kobiecych jak i męskich. Zespół trenersko-instruktorski „Stali” Mielec tworzyli wówczas: pełniący funkcję szefa wyszkolenia Włodzimierz Krupiński oraz Janusz Peterkowski, Józef Król, Piotr Surowiec i Zbigniew Żółkiewicz. Dodając do tego ambicje szkoleniowe i wynikowe zawodników, mielecka sekcja powiększyła dystans do pozostałych klubów województwa. Zgromadzona liczba punktów oddalała wojewódzkich rywali, lecz mieleckim lekkoatletom wystarczała jedynie na II ligę. W trakcie sezonu mężczyźni poprawili 9 rekordów, o 2 więcej niż w roku ubiegłym, w którym odnotowano ich 7. Na liście rekordzistów znaleźli się: Jerzy Adamski „Stal” Mielec w biegu na 3 000 m – 8.21,8 min, dwukrotnie Marian Snoch w biegu na 5000 m – 14.38,0 min i w biegu na 10000 m – 31.50,0 min, sztafeta 4x 400 m „Stali” Mielec – 3.21,5 min, dwukrotnie Mariusz Błędowski „Stal” Mielec w skoku w dal – 7,33 m i w trójskoku – 14,69 m, Józef Król „Stal” Mielec w pchnięciu kulą – 16,16 m i Józef Fijałkiewicz „Stal” Mielec w rzucie młotem – 54,44 m. Jedynym rekordzistą spoza „Stali” Mielec był Zdzisław Zajac ze „Stali” Stalowa Wola, który w biegu na 400 m ppł. uzyskał czas 53,4 s. Odwiecznym problemem rzeszowskiej lekkoatletyki, który obniżał poziom sportowy stanowiły odejścia najbardziej utalentowanych lekkoatletów⁶⁶.

W 1966 PZLA wprowadził nowy system rozgrywek. W miejsce prowadzonych wcześniej rozgrywek w klasach (liga okręgowa, klasa A i B), co dawało możliwość awansu z niższej klasy do wyższej, wprowadzono rozgrywki w grupach terytorialnych bez względu na reprezentowany poziom oraz bez możliwości awansu i spadku. Miało to wpływ na zmniejszenie atrakcyjności zawodów. Wszystkie imprezy organizowane były przez OZLA oraz przez poszczególne kluby sportowe, na terenie których odbywały się zawody. Ponadto w organizacji zawodów swoją pomoc oferowały, m. in.: redakcja „Nowin Rzeszowskich”, Szkolny

⁶⁴ J. Sitek: 40 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki. Rzeszów 1988, s. 14–15.

⁶⁵ Sprawozdanie z działalności z działalności OZLA w Rzeszowie za lata 1965–1966, s. 9.

⁶⁶ „Stadion” 30. 08.1965 r.

Związek Sportowy (dalej: SZS) oraz WKKFiT. Z imprez tych należy wymienić: Zawody o Puchar Redakcji „Nowin Rzeszowskich”, Zawody o Puchar Wojewódzkiej Rady Związków Zawodowych (dalej: WRZZ), Biegi o Puchar A. Freyera, Otwarte Mistrzostwa Stalowej Woli oraz Jesienne Biegi Przełajowe o Puchar „Głosu pracy”. Większość imprez odbywała się w Mielcu, Stalowej Woli i Sanoku⁶⁷.

Podsumowując rok 1966 możemy powiedzieć, iż poziom sportowy nie był najlepszy. „Z lekkoatletyką rzeszowską jest coraz gorzej” – pisano w „Nowinach Rzeszowskich”. Dalej czytamy: „...Poza Mielcem i częściowo Przemyślem we wszystkich pozostałych ośrodkach można zaobserwować wyraźny regres. Największy w Gorlicach, Krośnie, Sanoku i Stalowej Woli. Na naszych imprezach jest coraz nudniej. Ciągłe Mielec, te same nazwiska i te same wyniki...”⁶⁸. Najlepszym lekkoatletą 1966 roku został Marian Snoch. W „Nowinach Rzeszowskich” z dnia 21 października 1966 roku czytamy: „Marian Snoch lekkoatletą nr 1 w sezonie 1966. Jego zasługą jest komplet nowych rekordów na długich dystansach i w biegach z przeszkodami. Snoch uzyskiwał wyniki na poziomie krajowej czołówki, a jego rezultat na 10 000 m – 29.28.0 min, odpowiada normie klasy mistrzowskiej. Snoch jest w kadrze narodowej objętej przygotowaniem olimpijskim...”. Zawodnik ten ustanowił następujące rekordy okręgu rzeszowskiego: w biegu na 3000 m – 8.15,2 min, w biegu na 5000 m – 14.31,0 min, w biegu na 10 000 m – 29.28.0 min, w biegu na 1500 m z przeszkodami – 4.13,4 min oraz w biegu na 3000 m z przeszkodami – 9.08,6 min⁶⁹.

W sezonie 1967 nie odnotowano bardzo dobrych wyników sportowych. Jak pisze J. Filipowicz na łamach „Nowin Rzeszowskich” z dnia 28 października 1967 roku. „Perspektywa poprawy poziomu sportowego była raczej znikoma i chyba mniejsza niż 2–3 lata temu”. Zawodnicy z okręgu rzeszowskiego uzyskiwali słabe wyniki w porównaniu do zawodników z innych okręgów. Na podstawie tabel 10 najlepszych zawodników i zawodniczek ROZLA sporządził wykaz czołowych klubów i najsilniejszych powiatów, punktując miejsca według przyjętego szablonu: 10 pkt za pierwsze miejsce, 9 za drugie itd. Punktacje ukazuje tabela 6⁷⁰.

Tab. 6. Wykaz czołowych klubów okręgu rzeszowskiego oraz najsilniejszych powiatów w 1967 r.

Kluby		Powiaty	
Klub	Liczba punktów	Powiat	Liczba punktów
„Czuwaj” Przemyśl	172	Mielec	200
„Stal” Mielec	108	Przemyśl	175
„Tęcza” Mielec	92	Rzeszów	97
„Resovia” Rzeszów	73	Jasło	70
„Pektowin” Jasło	70	Gorlice	22
„Górnik” Gorlice	22	Jarosław	19
„Stal” Rzeszów	22	Stalowa Wola	16
MKS Jarosław	19	Brzozów	15
„Stal” Stalowa	16	Nisko	13
„Brzozowia”	15	Dębica	8

Źródło: „Nowiny Rzeszowskie” 11.12.1967 r.

W latach 1965–1968 zawodnicy okręgu rzeszowskiego reprezentowali przeciętny poziom sportowy. Było to spowodowane słabą pomocą zarządów poszczególnych klubów, które nie ujmowały lekkoatletyki w planach perspektywicznych ze względu na duże koszty oraz brak zainteresowania tą dyscypliną sportu. Konkurencje, które wykazywały wyraźny postęp u kobiet to skok w dal i rzut oszczepem. Osłabienie wyników można było zauważyć w bie-

⁶⁷ Sprawozdanie z działalności OZLA w Rzeszowie za lata 1965–1966, s. 4–5.

⁶⁸ „Nowiny Rzeszowskie” 14.10.1966r.

⁶⁹ „Nowiny Rzeszowskie” 21 X 1966r.

⁷⁰ J. Filipowicz: W roku Centralnej spartakiady – bez spodziewanych sukcesów. Bilans lekkoatletek ciągle pod planem. „Nowiny Rzeszowskie” 1967 nr 50, (11.12.1967 r.).

gach średnich. W konkurencjach męskich osłabienie poziomu sportowego zarejestrowano w skokach, ze względu na brak młodych i utalentowanych zawodników. W tych konkurencjach w skali ogólnopolskiej liczyli się tylko W. Kaleta i J. Marszałek⁷¹.

Sezon 1968 r. minął na udziale w imprezach kalendarza ROZLA i PZLA. Na czoło imprez wysuwają się zawody o puchar „Nowin Rzeszowskich”, memoriał Wacława Gąssowskiego, miting „Wyzwolenia Rzeszowa”, a także drużynowe zawody ligi okręgowej oraz start w II-ligowych zawodach wiodących sekcji lekkoatletycznych „Stal” Mielec i rzeszowskiej „Resovii”. Wprawdzie ówczesnym działaczom ROZLA można by zarzucić brak inicjatywy w organizacji ciekawych imprez o zasięgu ogólnopolskim, a także zbyt małą liczbę zawodów dla młodzieży, to mimo to należy uznać osiągnięcia czołowych zawodników w 1968 r. za ich postęp i sukces. W 1968 r. odnotowano wzrost liczby 16- i 17-letnich lekkoatletów w tabelach 10 najlepszych w sezonie, co rokowało nadzieje na wypełnianie luk powstających po kończących karierę starszych zawodnikach. Bardzo dobrze zapowiadający się zespół młodzieży posiadała sekcja lekkoatletyczna KKS „Czuwaj” Przemyśl, kierowana przez Adolfa Kochanowicza i trenera Jarosława Kłyńskińskiego. Posiadał on niewątpliwie talent do wyławiania utalentowanych zawodniczek i zawodników ze szkół w Przemyślu. Dokonana ocena dorobku za zajęte miejsca w tabeli 10 najlepszych zawodniczek ROZLA w 1968 r. prowadzona według punktacji 10 za I miejsce, 9 za II miejsce itd. ustalona została następująca kolejność wśród klubów: „Czuwaj” Przemyśl – 171pkt (w ubiegłym roku 172 pkt), 2. „Resovia” – 130 pkt (73), 3. „Tęcza” Mielec – 126 pkt (92), 4. „Stal” Mielec – 109 pkt (108), 5. „Stal” Stalowa Wola – 38 pkt (16), 6. „Pektowin” Jasło – 7. MKS Dębica – 16 pkt, 8. LZS Nisko – 12 pkt, 9-10. „Karpaty” Krosno i „Stal” Sanok – po 11 pkt W punktacji powiatów 1. Mielec – 235 pkt, 2. Przemyśl – 171 pkt, 3. Rzeszów – 136 pkt, 4. „Stal” Stalowa Wola – 38 pkt 5. Jasło – 23 pkt, 6. Dębica – 16 pkt W 1968 r. bez swoich przedstawicieli w tabelach 10 najlepszych znalazły się: Gorlice, Kolbuszowa, Lesko, Leżajsk, Lubaczów, Łańcut, Przeworsk, Ropczyce, Tarnobrzeg i Ustrzyki.

Bardzo duży wpływ na poziom sportowy w 1969 roku miały wydarzenia ubiegłego sezonu. Działacze ROZLA, a także działacze poszczególnych sekcji lekkoatletycznych: „Stali” Mielec, „Czuwaju” Przemyśl, „Resovii” Rzeszów wielokrotnie podejmowali próby podniesienia poziomu organizacyjnego i sportowego m. in. powstanie nowego centrum szkoleniowego na terenie miasta Rzeszowa. W województwie rzeszowskim obniżył się poziom techniczny obiektów lekkoatletycznych, co było związane z brakiem środków na remont i modernizację. Wyposażenie w sprzęt i zaplecze do odnowy biologicznej było w nienajlepszym stanie. Aby linia rozwojowa tej dyscypliny sportu nie została zahamowana, potrzebna była duża pomoc finansowa oraz poparcie ze strony władz sportowych, a przede wszystkim WKKFiT⁷².

W 1969 roku zostało przełamane przodownictwo „Stali” Mielec w okręgu rzeszowskim. Na mistrzostwach WRZZ „Resovia” po raz pierwszy wygrała z drużyną mielecką⁷³. Okręg posiadał już dwie drużyny, które startowały w II lidze państwowej. Sytuacja ta trwała tylko przez jeden sezon. Zespół „Stali” Mielec opuścił szeregi drugoligowców, ponieważ większość zawodników przekroczyła limit wiekowy uprawniający ich do startu w rozgrywkach ligowych, a zawodnicy młodzi nie byli w stanie utrzymać pozycji wywalczonych przez starszych kolegów⁷⁴.

Sygnalizowane pod koniec lat sześćdziesiątych kłopoty oraz zahamowania w działalności ROZLA, znalazły odzwierciedlenie na początku następnej dekady. Obniżenie poziomu sportowego dotyczyło nie tylko ówczesnego woj. rzeszowskiego. Regres można było zaobser-

⁷¹ Sprawozdanie z działalności OZLA w Rzeszowie za lata 1965–1968, s. 12 - 14.

⁷² Program rozwoju lekkiej atletyki w woj. rzeszowskim 1969 rok, s. 1.

⁷³ W 1968 roku zespół „Resovii” prowadzony przez Grzegorza Kaczmarowskiego awansował do II ligi państwowej.

⁷⁴ Informacja kierownictwa sekcji la FKS „Stal” Mielec o działalności w latach 1968–1969, s. 3.

wować w całej Polsce. Kłopoty finansowe oraz zmniejszająca się liczba klubów i zawodników miała wpływ na osiągane wyniki. Przyczyny należało upatrywać również w dążeniu do pozyskania za wszelką cenę miejsca w lidze. Rywalizacja drużynowa przypominała wyścigi o miejsca, a nie o jak najlepsze rezultaty. Innym powodem była również polityka szkoleniowa. Trenerzy całą uwagę koncentrowali na zawodnikach, którzy przygotowywali się do ogólnopolskiej spartakiady, natomiast pozostali byli odrzuceni na drugim plan. Poza tym od wielu lat nie uległy zmianie metody szkoleniowe. Oprócz tego nieustające wstrząsy polityczne, społeczne i gospodarcze spowodowały, że wśród społeczeństwa i ówczesnych władz zaczął panować pogląd, że mniejsze zło wyrządzą zaniedbania w zakresie kultury fizycznej, aniżeli w innych dziedzinach życia. W latach 1965–1969 duży wkład w rozwój rzeszowskiej lekkoatletyki wniosły sekcje „Stali” Mielec i „Resovii” Rzeszów. W „Stali wyróżniali się: Janusz Peterkowski – biegi średnie, Piotr Surowiec – skoki, Jerzy Król – rzuty Zbigniew Żółkiewicz – sprint. Nad szkoleniem czuwał koordynator – Włodzimierz Krupiński. W 1969 roku la mieleccy zdobyli 58 klas sportowych, w tym: 2 klasy pierwsze, 25 klas drugich, 25 klas trzecich oraz 6 klas młodzieżowych. W sekcji la „Resovia” Rzeszów trenerem koordynatorem był początkowo Kazimierz Lenart, po nim funkcję objął Kazimierz Lenart, a następnie Emil Gołąb. Na podstawie danych zawartych w sprawozdaniu z działalności ROZLA za 1969 rok „Resovia” zajmowała 27 miejsce w Polsce, „Stal” Mielec – 36; „Czuwaj” Przemyśl – 84, a „Stal” Stalowa Wola – 85. W 1969 roku na podstawie biuletynu PZLA województwo rzeszowskie zajęło 8 miejsce w kategorii seniorów i 9 miejsce w kategorii juniorów w Polsce⁷⁵.

W 1970 roku na terenie województwa przeprowadzono 42 imprezy, które miały charakter wyczynowy, tj.: Memoriał im. Gąssowskiego, Otwarte mistrzostwa w Stalowej Woli, rzuty II ligi oraz ligi wojewódzkiej. W 1970 roku stan posiadania sekcji lekkoatletycznych według pionów przedstawiał się następująco: LZS – 10 sekcji, WKZZ – 7 sekcji, SZS – 2 sekcje. W ROZLA było zarejestrowanych 2560 zawodników, w tym 911 kobiet. Do 1970 roku zawodnicy zdobyli 755 klas sportowych, w tym: 7 klas pierwszych, 151 klas drugich, 383 klasy trzecie oraz 221 klas młodzieżowych⁷⁶. Z najlepszych wyników uzyskanych w 1970 roku należy wymienić. Kobiety: 2.09,7 min Renaty Kubisz z „Resovii” w biegu na 800 m (rekord Polski w kategorii seniorów); 4.32,0 min Marianny Howako z „Resovii” w biegu na 1500 m; 28,7 s Elżbiety Klimczak z „Czuwaju” w biegu na 200 m ppł; 48,8 s - sztafeta ROZLA 4x100 m w składzie: I. Cieślukowska, M. Sobień, K. Światowiec, E. Kalinowska; 3.53,8 min – sztafeta ROZLA 4x400 m w składzie: R. Kubisz, M. Owako, M. Ekiert, H. Pałys; 50,95 m Zofii Solarskiej-Gąski w rzucie oszczepem; Mężczyźni: 2.01 m Stanisława Sędłaka w skoku wzwyż; 15,78 m w pchnięciu kulą Kazimierza Koniuszego z „Resovii”; 47,95 m w rzucie dyskiem Ryszarda Reguły oraz 6202 pkt Kazimierz Dziekana z „Tęczy” Mielec, które uzyskał w dziesięcioboju. Wszystkie wyniki były nowymi rekordami okręgu rzeszowskiego. W porównaniu z poprzednimi sezonami nastąpiło obniżenie wyników sportowych, co było ocenione jako kryzys lekkoatletyki w województwie rzeszowskim. Rozwój lekkoatletyki w okręgu rzeszowskim nie nadążał za postępowaniem la ogólnokrajowym. Przyczyny upatrywano w mniejszych niż dotychczas środkach finansowych przekazywanych na rozwój królowej sportu, niedostatecznym naborze młodzieży do sekcji la, brakiem właściwej selekcji młodych zawodników, którzy nie byli w stanie sprostać wymaganiom treningowym oraz odchodzenie na studia utalentowanych zawodników i zawodniczek⁷⁷. Aby ratować sytuację la sekcje lekko-

⁷⁵ J. Filipowicz: Bilans sezonu LA. Uwaga – regres!. „Nowiny Rzeszowskie” 1969 r. nr 78; Sprawozdanie z działalności OZLA za lata 1969–1970, s. 1–3; Informacja kierownictwa sekcji la FKS „Stal” Mielec o działalności w latach 1968–1969, s. 3.; J. Krzewiński: Przyczyny początku regresu polskiej lekkoatletyki w końcu lat sześćdziesiątych (w:) L. Szymański (red.): Z najnowszej historii kultury fizycznej w Polsce. Wrocław 1993, s. 276–279.

⁷⁶ Sprawozdanie z działalności OZLA za lata 1969–1970, s. 4.

⁷⁷ „Nowiny Rzeszowskie” 1970 nr 317, z 16.11.1970 r.; „Nowiny Rzeszowskie” 1970 nr 331, z 30.11.1970 r.

atletyczne powinny nawiązać współpracę ze Szkolnym Kołem Sportowym i stale ją utrzymywać, ponieważ tylko w ten sposób można było odbudować ją w okręgu rzeszowskim⁷⁸.

Do najlepiej działających sekcji w 1971 roku można zaliczyć: „Karpaty” Krosno, FKS „Stal” Mielec, „Tęcza” Mielec, MKS Nowa Dęba, „Stal” Nowa Dęba, „Czuwaj” Przemyśl i CWKS „Resovia”. Czołowi zawodnicy z tych klubów uzyskali kilka dobrych wyników, które liczyły się w skali kraju. Wśród zawodniczek I klasę sportową zdobyły Renata Kubisz „Resovia” w biegach na 400 m – 56,7 s i na 800 m – 2.09,7 min; Helena Mrozek „Pektowin” Jasło w biegu na 1500 m – 4.41,6 min; Krystyna Polańska „Tęcza” Mielec w skoku w dal – 5,90 m; Aleksandra Soja „Tęcza” Mielec w rzucie dyskiem – 47,65 m; Zofia Gaska „Stal” Mielec w rzucie dyskiem – 50,68 m; i Anna Słabik „Pektowin” Jasło w rzucie oszczepem – 48,64 m. Wśród mężczyzn w sezonie lekkoatletycznym 1971 poprawiono 6 rekordów ROZLA: Stanisław Zaborniak „Resovia” w biegu na 1500 m – 3.46,0 min; Marian Snoch „Stal” Mielec w biegu na 10000 m – 29.27,2 min; Stanisław Reguła w chodzie sportowym na 10000 m – 51.34,0 min oraz Kazimierz Kędziński w chodzie sportowym na 20000 m – 1.46.28,8 godz.; Mieczysław Pikor „Stal” Mielec w skoku wzwyż – 2.07 m oraz Ryszard Raguła MKLS Dębica w rzucie dyskiem – 51,04m⁷⁹.

W 1972 roku na terenie okręgu rzeszowskiego działalność była prowadzona w 13 klubach oraz w 6 kołach sportowych. W ROZLA było zarejestrowanych 870 zawodników i zawodniczek. Do najbardziej aktywnych sekcji można było zaliczyć: „Karpaty” Krosno, „Stal” Mielec, „Tęcza” Mielec, „Czuwaj” Przemyśl, „Resovia” Rzeszów i „Stal” Stalowa Wola. Spośród MKS-ów najlepiej działały MKS Dębica i MKS Nowa Dęba⁸⁰.

Dokonując oceny osiągniętych wyników przez zawodniczki okręgu rzeszowskiego można stwierdzić, iż reprezentowały przeciętny poziom sportowy. Poprawiono tylko 7 rekordów okręgu: w biegu na 100 m (12,0 s) Grażyny Tychoty ze „Stali” Stalowa Wola; w biegu na 200 m w kategorii junierek (25,5 s) oraz w biegu na 1500 m (4.41,5 min) Renaty Kubisz z „Resovii” Rzeszów; w skoku wzwyż (1,63 m) Grażyny Wilk z „Resovii” Rzeszów; w pchnięciu kulą (13,25 m) Olgi Soi; w pchnięciu kulą w kategorii junierek (12,61 m) Olgi Krzemieńskiej z LZS Rzeszowiak; w rzucie oszczepem w kategorii junierek (47,58 m) Ewy Karbowskiej z „Resovii”. Brakowało sekcji w okręgu, która prowadziłaby wysoko zorganizowane szkolenie dające szanse na stabilizację poziomu i udział w rywalizacji ogólnopolskiej. Wśród zawodników okręgu rzeszowskiego na arenie ogólnopolskiej wyróżniali się Józef Marszałek ze „Stali” Mielec, który ustanowił rekord okręgu w biegu na 400 m – 48,3 s; Jan Rędziniak z „Resovii” rekordzista okręgu w chodzie na 20 km – 1.45.33,6 godz. Mieczysław Pikor ze „Stali” Mielec rekordzista okręgu w skoku wzwyż – 2,09 m; W konkurencjach biegowych można stwierdzić obniżenie poziomu sportowego. Przyczyną załamania było zakończenie kariery sportowej przez czołowych zawodników. Podobna sytuacja zaistniała wśród miotaczy. Postęp odnotowano tylko w grupie skoków⁸¹.

W 1973 roku sytuacja lekkoatletyki w woj. rzeszowskim nie zmieniła się. „Karpaty” Krosno, „Stal” Mielec, „Tęcza” Mielec, „Czuwaj” Przemyśl, „Resovia” Rzeszów i „Stal” Stalowa Wola nadawały ton rozgrywkom wojewódzkim, natomiast pozostałe kluby w Gorlicach, Jarosławiu, Sanoku i Tarnobrzegu nie były w stanie nawiązać z nimi równorzędnej walki. Zespół „Stali” Mielec po kilkuletniej przerwie powrócił do II ligi la. Na arenie ogólnopol-

⁷⁸ ROZLA: List prezesa OZLA do trenerów pracujących w klubach posiadających sekcje la z dnia 5 lutego 1971 roku.

⁷⁹ Informacja w sprawie szkolenia młodzieży w latach 1971–1972 w sekcjach la w woj. rzeszowskim; „Nowiny Rzeszowskie” 1971 nr 344, 13.12.1971 r.; „Nowiny Rzeszowskie” 1971 nr 351, 20.12.1971 r.

⁸⁰ Informacja o stanie la na terenie województwa rzeszowskiego w 1972 roku.; *Sprawozdanie z działalności OZLA w Rzeszowie za lata 1968–1972*, s. 5–6.

⁸¹ „Nowiny Rzeszowskie” 1972 nr 50, 11.12.1972; „Nowiny Rzeszowskie” 1972, nr 51, 18.12.1972 r.

skiej dwa kluby – „Resovia” i „Stal” Mielec – reprezentowały woj. rzeszowski⁸². Rywalizacja między tymi klubami wpływała na poprawę wyników w poszczególnych konkurencjach.

W dniu 8 października 1973 roku rozwiązano ROZLA, powołując Sekcję Lekkiej Atletyki przy Wojewódzkiej Federacji Sportu w Rzeszowie. Sekcja Lekkiej Atletyki Wojewódzkiej Federacji Sportu (dalej: SLA WFS) koordynowała działalność 10 klubowych sekcji: „Górniki” Gorlice, „Karpaty” Krosno, „Stal” Mielec, „Tęcza” Mielec, „Stal” Nowa Dęba, „Czuwaj” Przemyśl, „Resovia” Rzeszów, „Stal” Sanok, „Stal” Stalowa Wola i LZS Trzcinica. Tak więc z 46 sekcji, które istniały w 1954 roku pozostało 10, a z tych tylko połowa liczyła się na arenie wojewódzkiej⁸³.

Nadzieją na przełamanie kryzysu była reorganizacja sportu w Polsce związana z nowym podziałem administracyjnym kraju. W 1975 roku w wyniku reformy województwo rzeszowskie zostało podzielone na cztery mniejsze województwa: krośnieńskie, przemyskie, rzeszowskie, tarnobrzeskie. Wydzielenie tych województw spowodowało odejście sekcji lekkoatletycznych działających odpowiednio na terenach administracyjnych oraz powstanie nowych okręgowych związków lekkiej atletyki.

Podsumowanie

Najprężniej działającym ośrodkiem lekkoatletycznym był Mielec, w którym trenowali czołowi zawodnicy woj. rzeszowskiego: biegaczka Stefania Cybulko, Zyta Mojek (rzut dyskiem), a wśród mężczyzn Adam Dybek, Zbigniew Rajewski i Stanisław Majewski (bieg przez płotki). Drugim ośrodkiem był Rzeszów. Najlepsze wyniki osiągnęli: Małgorzata Sochacka, Renata Kubisz. Na wyróżnienie zasługują również: Halina Pałys, Anna Rębisz, Zofia Turowsz w biegu na 1500 m, Halina Ziomek w rzucie oszczepem; Marian Gajek i Zbigniew Oppenauer w sprintach; Józef Gabrynowicz w skoku o tyczce. W „Czuwaju” Przemyśl największe sukcesy do 1974 roku osiągnęły sprinterki Elżbieta Klimczak i Bronisława Głowacka oraz średniodystansowiec Michał Rabski. W „Karpatach” Krosno największy sukces osiągnął Adam Koldowski, dobre wyniki osiągnął również Ryszard Kendik w sprintach i w skoku w dal.

Porównując najlepsze wyniki uzyskane w latach 1955–1974 przez zawodników z okręgu rzeszowskiego z wynikami zawodników z poszczególnych okręgowych związków lekkiej atletyki można stwierdzić, że najgorsza sytuacja była w konkurencjach technicznych, przede wszystkim w skoku o tyczce. Miała na to wpływ trudna sytuacja finansowa w poszczególnych klubach, brak odpowiedniego sprzętu oraz zły stan techniczny obiektów sportowych. Wielu utalentowanych zawodników opuszczało swoje macierzyste kluby, które nie umiały wyszkolić godnych następców. Lekkoatleci przenosili się do innych województw w związku z rozpoczęciem studiów. Reprezentowali kluby, w których były o wiele lepsze warunki, a za uzyskiwane wyniki dostawali wynagrodzenie, czego nie było lub było bardzo rzadko w klubach z okręgu rzeszowskiego.

Tabele 8 - 10 przedstawiają najlepsze wyniki uzyskane w konkurencjach biegowych, rzutowych i skokowych przez zawodników i zawodniczki z woj. rzeszowskiego w latach 1955–1974⁸⁴.

⁸² Sprawozdanie z działalności OZLA w Rzeszowie za 1973 rok, s. 5.

⁸³ Akta luźne ROZLA, Segregator 1970–1971: *Podsumowanie sezonu sportowego w 1974 roku.*; „Stadion” 05.12.1974 r.

⁸⁴ J. Ludka, Z. Stawczyk: *Wkład województw w rozwój lekkoatletyki w Polsce w latach 1955–1974*. Poznań 1976, nr 78, s. 203–208.

Tab. 8. Zestawienie najlepszych wyników uzyskanych w biegach krótkich, średnich i długich przez reprezentantów woj. rzeszowskiego w latach 1955–1974.

Konkurencja	Bieg na 100 m	Bieg na 200 m	Bieg na 400 m	Bieg na 110 m ppł	Bieg na 400 m ppł
Wynik	10,3 s	21,1 s	48,3 s	14,5 s	52,4 s
Konkurencja	Bieg na 800 m	Bieg na 1500 m	Bieg na 5 km	Bieg na 10 km	Bieg na 3 km z prz.
Wynik	1.48,9 min	3.45,2 min	14.11,0 min	29.28,8 min	9.08,4 min

Źródło: J. Ludka, Z. Stawczyk: *Wkład województw w rozwój lekkoatletyki w Polsce w latach 1955–1974*. Poznań 1976, nr 78

Na podstawie analizy tabel najlepszych wyników w biegach krótkich, średnich i długich uzyskanych przez reprezentantów poszczególnych województw w latach 1955 – 1974 można stwierdzić, iż wyniki zawodników z okręgu rzeszowskiego były na średnim poziomie. Rezultaty biegów na 400 m i 400 m ppł odbiegają od pozostałych. W biegu na 400 m. najlepszy wynik (45,4 s) uzyskał zawodnik z woj. warszawskiego, a w biegu na 400 m ppł – 49,8 s zawodnik z okręgu poznańskiego. Wyniki uzyskane przez lekkoatletów z Podkarpacia były gorsze w tych konkurencjach od najlepszych o około 3 s W biegu na 800 m i 1500 m w sześciu województwach uzyskano podobne rezultaty (białostockim, gdańskim, katowickim, lubelskim, olsztyńskim). W biegu na 3 km z przeszkodami najgorszy wynik uzyskał zawodnik z Rzeszowszczyzny.

Tab. 9 Zestawienie najlepszych wyników uzyskanych w konkurencjach rzutowych i skokowych przez reprezentantów woj. rzeszowskiego w latach 1955–1974.

Konkurencja	Skok w dal	Skok wzwyż	Trójskok	Skok o tyczce
Wynik	7,40 m	2,11 m	15,36 m	4,20 m
Konkurencja	Pchnięcie kulą	Rzut dyskiem	Rzut oszczepem	Rzut młotem
Wynik	16,16 m	52,14 m	70,30 m	55,84 m

Źródło: J. Ludka, Z. Stawczyk: *Wkład województw w rozwój lekkoatletyki w Polsce w latach 1955–1974*. Poznań 1976, nr 78

Porównując najlepsze wyniki uzyskane w latach 1955–1974 przez lekkoatletów z woj. rzeszowskiego z najlepszymi wynikami zawodników z innych województw należy stwierdzić, że w skoku w dal i w trójskoku widać poważne braki. Lekkoatleci z okręgu rzeszowskiego uzyskali najgorsze wyniki. W konkurencjach rzutowych woj. rzeszowskie zajęło miejsca od 13 do 16. Najbardziej od polskiej czołówki odbiegały wyniki w rzucie oszczepem i młotem. Najlepszy wynik w Polsce w rzucie oszczepem uzyskał reprezentant z woj. warszawskiego – 86,22 m, a w rzucie młotem z woj. gdańskiego – 71,32 m.

Tab. 10. Zestawienie najlepszych wyników uzyskanych w konkurencjach biegowych, skokowych i rzutowych przez reprezentantki woj. rzeszowskiego w latach 1955–1974

Konkurencja	Bieg na 100 m	Bieg na 200 m	Bieg na 400 m	Bieg przez płotki		Bieg na 800 m
				80 m ppł	100 m ppł	
Wynik	12,0 s	24,4 s	56,2 s	11,6 s	14,8 s	2.09,4 min
Konkurencja	Skok w dal	Skok wzwyż	Pchnięcie kulą	Rzut dyskiem		Rzut oszczepem
Wynik	6,00 m	1,70 m	13,25 m	52,90 m		50,95 m

Źródło: J. Ludka, Z. Stawczyk: *Wkład województw w rozwój lekkoatletyki w Polsce w latach 1955–1974*. Poznań 1976, nr 78

Analizując tabele najlepszych wyników uzyskanych przez zawodniczki z poszczególnych województw należy stwierdzić, że w biegu na 100 m i w biegu na 400 m woj. rzeszowskie zajęło ostatnią pozycję (16.). W pozostałych konkurencjach biegowych zawodniczki z Rzeszowszczyzny uzyskały wyniki na średnim poziomie. W konkurencjach rzutowych i sko-

kowych, z wyjątkiem wyniku w rzucie dyskiem, rezultaty były słabe. Porównując wyniki wi-
dać poważne braki w szkoleniu, a rezultaty daleko odbiegały od czołówki polskiej.

Bibliografia

1. Bielicka A., Szymański L.: Proces upowszechniania kultury fizycznej w Polsce po II wojnie światowej (1945–2000) w świetle danych historycznych (w:). L. Nowak (red.): Z najnowszej historii kultury fizycznej w Polsce. Gorzów Wlkp. 2004, t. 6.
2. Gutowski A.: Drogi rozwoju kultury fizycznej w Polsce Ludowej w latach 1945–1956. Warszawa 1965
3. Kosiorowski A.: *Sport w Rzeszowie 1944–1969*.
4. Krzewiński J.: Przyczyny początku regresu polskiej lekkoatletyki w końcu lat sześćdziesiątych (w:). L. Szymański (red.): Z najnowszej historii kultury fizycznej w Polsce. Wrocław 1993
5. Ludka J., Stawczyk Z.: *Wkład województw w rozwój lekkoatletyki w Polsce w latach 1955–1974*. Poznań 1976, nr 78
6. Michalski Z.: *Monografia sekcji KKS la „Czuwaj”*. Przemysł 1983
7. Rajkowska J.: *Księga sportu polskiego 1944–1974*. Warszawa 1975
8. Sitek J.: *10 lat rzeszowskiej lekkiej atletyki*. Rzeszów 1958
9. Stawczyk Z., Szundrowicz M.: *Czołowi lekkoatleci Polscy w latach 1945–1984*. Poznań 1993, nr 272

Źródła

1. Informacja kierownictwa sekcji la FKS „Stal” Mielec o działalności w latach 1968–1969
2. Informacja o stanie la na terenie województwa rzeszowskiego w 1972 roku
3. Informacja w sprawie szkolenia młodzieży w latach 1971–1972 w sekcjach la w woj. rzeszowskim
4. List prezesa OZLA do trenerów pracujących w klubach posiadających sekcje la z dnia 05.02.1971r.
5. „Nowiny Rzeszowskie” 5.02. 1950
6. „Nowiny Rzeszowskie” 1952, nr 19
7. „Nowiny Rzeszowskie” 1953, nr 22
8. „Nowiny Rzeszowskie” 16.01.1955 r.
9. „Nowiny Rzeszowskie” 14.10. 1966r.
10. „Nowiny Rzeszowskie” 21 X 1966r.
11. „Nowiny Rzeszowskie” 1967 nr 50.
12. „Nowiny Rzeszowskie” 1969 r. nr 78
13. „Nowiny Rzeszowskie” 1970 nr 317, 331
14. „Nowiny Rzeszowskie” 1971 nr 344, 351
15. „Nowiny Rzeszowskie” 1972 nr 50, 51
16. „Nowiny” 1983, nr 283
17. Podsumowanie sezonu sportowego w 1974 roku
18. Prezydium Państwowej Rady Narodowej w Mielcu. Sytuacja w kulturze fizycznej i turystyce na terenie powiatu mieleckiego
19. Program rozwoju lekkiej atletyki w woj. rzeszowskim 1969 rok
20. Sprawozdanie z działalności OZLA w Rzeszowie za 1973 rok
21. Sprawozdanie z działalności OZLA w Rzeszowie za lata 1965–1966
22. Sprawozdanie z działalności OZLA w Rzeszowie za lata 1965–1968
23. Sprawozdanie z działalności OZLA w Rzeszowie za lata 1968–1972
24. Sprawozdanie z działalności OZLA za lata 1969–1970
25. Sprawozdanie z działalności OZLA za lata 1969–1970
26. Sprawozdanie z działalności sekcji lekkoatletycznej „Stal” Mielec za rok 1955
27. Sprawozdanie z działalności z działalności OZLA w Rzeszowie za lata 1965–1966
28. „Stadion” 30. 08.1965 r.
29. „Stadion” 05.12.1974 r.